

जनहितमा जारी

भुक्कम् प्रतिरोधक घर बनाउँ । २०७२ वैशाखको जस्तो भुक्कम् जुनसुकै बेला जान सक्छ । त्यसैले, घर निर्माण गर्दा सरकारले तोकेको मापदण्ड पूरा गरेर बनाउँ । नगरपालिकाबाट नक्सा पास गराउँ । इन्जिनियरको सल्लाह लिउँ । निर्माणमा तालिम प्राप्त डकर्मी, सिकर्मीलाई मात्र लगाउँ । पुननिर्माण तथा नवनिर्माण गर्दा गुणस्तरीय समग्री मात्र प्रयोग गरौं ।

दमक नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
दमक, काठमा

प्रकाशकीय

विपत्तिपछि अब पूर्वतयारीको परीक्षा

नेपालले पछिल्लो समय भोगेको बाढी सामान्य प्राकृतिक प्रकोप मात्र होइन, राज्यको विपद् व्यवस्थापन क्षमता परीक्षण गर्ने गम्भीर संकेत हो । हिमाली क्षेत्रमा अचानक उत्पन्न बाढीले नदी किनार हुँदै तल्लो तटीय क्षेत्रसम्म पुर्‍याएको क्षति, ठूलो मानवीय क्षति र भौतिक संरचनाको विनाशले मुलुकलाई स्तब्ध बनाएको छ । वर्षा नभएका कतिपय क्षेत्रमा समेत एकाएक बाढी आउनुले पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् व्यवस्थापन संयन्त्रको प्रभावकारितामाथि गम्भीर प्रश्न उठाएको छ । यस विपत्तिमा ठूलो संख्यामा नागरिकले ज्यान गुमाएका छन् भने कैयौं अभै सम्पर्कविहीन छन् । आफ्ना प्रियजन फर्केर आउने आशामा बाटो हेरेरहेका परिवारको पीडा अकल्पनीय छ । कतिपयले परिवारका सदस्य गुमाएका छन्, कतिपयको घरबार र सम्पत्ति बगेको छ । एउटा प्राकृतिक विपत्तिले मासिकको जीवनमा कति ठूलो शून्यता सिर्जना गर्न सक्छ भन्ने दृश्य अहिले प्रभावित क्षेत्रमा देखिएको छ ।

बाढीले सडक, पुल, विद्युत, सञ्चार, जलविद्युत आयोजना तथा निजी र सार्वजनिक संरचनामा ठूलो क्षति पुर्‍याएको छ । कतिपय बस्तीको सम्पर्क विच्छेद भएको छ । सडक र पुल बन्दा राहत तथा उद्धार सम्प्री पुर्‍याउन कठिनाई भएको छ भने विद्युत र सञ्चार अवरुद्ध हुँदा प्रभावित नागरिकको वास्तविक अवस्था बुझ्नसमेत समस्या भएको छ । क्षतिको पूर्ण विवरण अभै संकलनकै क्रममा रहेकाले विपत्तिको वास्तविक आकार आज बाँकी छ ।

अहिलेको पहिलो प्राथमिकता भनेको मानवीय उद्धार हो । बेपत्ताको खोजीलाई तीव्र बनाउनुपर्छ । नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, स्थानीय प्रशासन, स्थानीय तह, स्वास्थ्यकर्मी, स्वयंसेवक तथा विभिन्न संघसंस्थाले गरिरहेको उद्धार प्रयास प्रशंसनीय छ । कठिन भूगोल र जोगिभूगो पारिस्थितिमा आफ्नो ज्यानको पर्वाह नगरी खटिएका सुस्काकर्मी तथा स्वयंसेवकको योगदान महत्त्वपूर्ण छ । उद्धारसँगै राहत वितरण पनि प्रभावकारी र न्यायोचित हुनुपर्छ । खाद्यान्न, खानेपानी, औषधि, कपडा र सुर्खित आवास तत्काल आवश्यक छ । राहत सम्प्री पुगेको तथ्यांक मात्र पर्याप्त हुँदैन, वास्तविक पीडितको हातमा पुगेको कि पुगेन भन्ने सुनिश्चित गर्नुपर्छ । विपत्तिका बेला हुने अनिश्चितता, राजनीतिक पहुँचका आधारमा राहत वितरण वा पीडितका नाममा भ्रष्टाचार हुने पनि हालतमा स्वीकार्य हुने हुन्छ ।

तर उद्धार र राहतपछि राज्यको निम्नकारी सकिँदैन । त्यसपछि पुनःस्थापना र पुर्ननिर्माणको कठिन चरण सुरु हुन्छ । घर गुमाएका परिवारलाई आवास, रोजगारी गुमाएकालाई आयआर्जनको अवसर तथा क्षतिप्रस्त विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था र सार्वजनिक संरचनाको पुनःस्थापना आवश्यक छ । भत्किएका सडक र पुल पुर्नै ठाँवमा बनाउनुपर्छ भविष्यको विपत्तिसमेत थेग्न सक्ने गरी निर्माण गर्नुपर्छ । यस घटनाले विपद् व्यवस्थापनको परम्परागत शैली परिवर्तन गर्नुपर्ने पाठ पनि दिएको छ । हिमाली क्षेत्रमा हुने प्राकृतिक घटनाको प्रभाव केही मिनेट वा घण्टामै सबै किलोमिटर तलसम्म पुग्न सक्छ । त्यसैले घटना भएपछि उद्धार गर्ने प्रणाली मात्र पर्याप्त छैन । नदीको नियमित निगरानी, जोगिभूगो बस्तीको पहिचान, पूर्वसूचना प्रणाली, सुरक्षित स्थानको व्यवस्था र स्थानीय तहसम्म तत्काल सूचना पुर्‍याउने संयन्त्र बलियो बनाउनुपर्छ ।

जलवायुपरिवर्तन हिमाली क्षेत्रमा बढ्दो जोगिभूगो नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय समुदायको ध्यान पनि गम्भीर रूपमा आकर्षित गर्नुपर्छ । हिमाली क्षेत्रमा भइरहेको परिवर्तनको मानवीय र आर्थिक मूल्य नेपालजस्ता मुलुकले चुकाइरहेका छन् । त्यसैले जलवायु न्याय र अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगका विषयलाई थप प्रभावकारी रूपमा उठाउन आवश्यक छ । विपत्तिका बेला नेपाली समाजले देखाएको मानवीय एकता भने आश्चर्यको पक्ष हो । देशभरि र बाहिरबाट राहत तथा आर्थिक सहयोग जुटिरहेको छ । तर सहयोगसँगै पारदर्शिता पनि अनिवार्य छ । संकलित रकम, राहत सम्प्री र सरकारी बजेट कहाँ, कसरी र कति खर्च भयो भन्ने विवरण सार्वजनिक गर्नुपर्छ । पीडितका नाममा आएको प्रत्येक सहयोग उनीहरूसम्म पुगुपर्छ ।

आज हामी शोकमा छौं । तर यो शोकलाई भविष्यका लागि पाठमा बदल्न सकिने भने विपत्तिको मूल्य अझ ठूलो हुन्छ । प्राकृतिक विपत्ति रोक्न हाम्रो क्षमता सीमित होला, तर त्यसबाट हुने मानवीय क्षति कम गर्न सकिन्छ । पूर्वसूचना दिन सकिन्छ, जोगिभूगो बस्ती सुरक्षित स्थानमा सर्न सकिन्छ, उद्धार संयन्त्र सक्रम बनाउन सकिन्छ र पुर्ननिर्माणलाई सुरक्षित बनाउन सकिन्छ । अहिलेको प्राथमिकता बेपत्ताको खोजी, घाइतेको उपचार, पीडितलाई राहत र सुरक्षित पुनःस्थापना हो । त्यसपछि विपत्तिको गम्भीर समीक्षा गरी भविष्यका लागि बलियो तयारी गर्नुपर्छ । यो विपत्तिले धेरै जीवन खोस्यो, परिवार उजाड्यो र ठूलो आर्थिक क्षति गयो । अब यसको पीडालाई केवल आँसुमा सीमित नराखी सुरक्षित, सक्रम र प्रगतिप्रतिरोधी नेपाल निर्माण गर्ने संकल्पमा बदल्नुपर्छ ।

भोटेकोशी बाढी : ११ हजार ३७५ जनाको उद्धार, ३ हजार ८२५ अभै सम्पर्कविहीन

राहत, उद्धार र पुनःस्थापनामा सरकार केन्द्रित; हजार बढी शव फेला,
राहत कोषमा ५ अर्ब ८७ करोडभन्दा बढी

◆ खगेन्द्र कार्की

इटहरी । रसुवाको भोटेकोशी नदीमा आएको भीषण बाढीपछि सरकारले खोज, उद्धार, उपचार, राहत तथा पुनःस्थापनालाई तीव्रता दिएको जनाएको छ । बाढी आएको छैटौँ दिनसम्म ११ हजार ३७५ जनाको उद्धार गरिएको तथा ३ हजार ९२५ जना अभै सम्पर्कविहीन रहेको प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाहले बताएका छन् ।

प्रधानमन्त्री शाहले सामाजिक सञ्जालमाफत विपद् प्रभावित क्षेत्रमा नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, स्वयंसेवक तथा विभिन्न संघसंस्थालाई परिचालन गरिएको जानकारी दिएका छन् । उनका अनुसार उद्धार गरिएका घाइतेमध्ये २७९ जनालाई विभिन्न अस्पतालमा भर्ना गरिएकोमा १६८ जना उपचारपछि डिस्चार्ज भएका छन् ।

सरकारका अनुसार रसुवा, नुवाकोट र धादिङ्का प्रभावित क्षेत्रमा चारवटा राहत संकलन केन्द्र र २७ वटा वितरण केन्द्रमाफत ३ हजार ६९६ प्रभावित नागरिकसम्म राहत पुर्‍याइएको छ । भारत, चीन, अमेरिका, संयुक्त अरब इमिरेट्स,

कतार, जापान, स्वीटजरल्यान्ड र अस्ट्रेलियालागत मित्रराष्ट्रबाट समेत राहत तथा सहयोग प्राप्त भइरहेको सरकारले जनाएको छ ।
राहत कोषमा ५ अर्ब ८७ करोड

बाढीपीडितका लागि सरकारले सञ्चालन गरेको राहत कोषमा स्वदेश तथा विदेशबाट आर्थिक सहयोग जुटिरहेको छ । प्रधानमन्त्रीका अनुसार विभिन्न नौवटा वार्षिक बैंकका खातामा ५ अर्ब ८७ करोड ९२ लाख २३ हजार ८४२ रूपैयाँ जम्मा भएको छ ।

त्यस्तै हिमालयन र लक्ष्मी बैंकमा ३१ लाख ९३ हजार २३८ अमेरिकी डलर जम्मा भएको जनाइएको छ ।

सरकारले राहत संकलन तथा वितरण प्रक्रियालाई पारदर्शी बनाउन विवरण सार्वजनिक गरिरहेको जनाएको छ ।

सडक र पुल पुनःनिर्माणलाई प्राथमिकता

बाढीका कारण विच्छेद भएको नुवाकोटको त्रिशूलीपारको सडक सञ्जाल पुनः सञ्चालनमा ल्याइएको छ । गल्छी (त्रिशूली

राजमार्ग अन्तर्गत कल्लेरीटार, कोशीखोला, पिपलटार, दर्शनटार, छत्रेखोला र गौरीबैंसी हुँदै त्रिशूली बजारसम्म सडक सञ्चालनमा आएपछि प्रभावित क्षेत्रको सदरमुकामसँग पुनः सडक सम्पर्क स्थापित भएको सरकारले जनाएको छ ।

रसुवा, नुवाकोट र धादिङ्का विभिन्न स्थानमा पुल भत्किएपछि सरकारले अस्थायी पुल निर्माणलाई समेत प्राथमिकता दिएको छ । भारतबाट २३० फिट लामो सिंगल लेन मोडुलर

कोशी प्रदेशबाट रसुवा बाढीमा डेढसय बढी अभै बेपत्ता

विराटनगर । रसुवाको भोटेकोशी नदीमा आएको विनाशकारी बाढीमा कोशी प्रदेशका विभिन्न जिल्लाबाट रोजगारी, व्यापार, व्यवसाय, धार्मिक यात्रा तथा अन्य कामका लागि पुगेका १५९ जना अभै सम्पर्कविहीन रहेका छन् ।

कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालय विराटनगरका अनुसार प्रदेशका १३ जिल्लाका नागरिक बाढीपछि सम्पर्कविहीन भएका छन् । पछिल्लो विवरणअनुसार पाँच जनाको उद्धार भएको, २७ जना परिवार तथा आफन्तको सम्पर्कमा आएका छन् । एक जना उपचारारत छन् भने एक जनाको शव फेला परेको प्रहरीले जनाएको छ ।

बाढी प्रभावित क्षेत्रमा पुगेका नेपाली नागरिकमध्ये सोलुखुम्बु, ओखलढुंगा, मोरङ, सुनसरी, उदयपुर, भुवा, इलामलागत जिल्लाका नागरिक बढी रहेको

प्राथमिक विवरणमा देखिएको छ । यसअघि सम्पर्कविहीनको संख्या १३८ पुगेको विवरण सार्वजनिक भएको थियो । त्यसबेला सोलुखुम्बुका ३९, ओखलढुंगाका २०, मोरङका ६, सुनसरीका १५, उदयपुरका १५ र भुवाका १० जना सम्पर्कविहीन रहेको प्रहरीले जनाएको थियो ।

संख्या निम्नरत अद्यावधिक भइरहेकाले परिवारले प्रहरी प्रशासनमा सम्पर्क गरी विवरण सच्याउन सके अवस्था रहेको छ । बाढी प्रभावित क्षेत्रमा अभै खोज तथा उद्धार जारी रहेकाले सम्पर्कविहीनको संख्या घटबढ हुनसक्ने प्रहरीले जनाएको छ ।

कोशी सरकारले ३ करोड दिने भोटेकोशी बाढी प्रभावितको उद्धार, राहत तथा पुनःस्थापनाका लागि कोशी प्रदेश सरकारले ३ करोड रूपैयाँ सहयोग गर्ने निर्णय गरेको छ । प्रदेश मन्त्रिपरिषद्को बैठकले उक्त रकम प्रधानमन्त्री

दैवीप्रकोप उद्धार कोषमा उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको हो ।

प्रदेश सरकारवाहेक कोशीका स्थानीय तह तथा निजी क्षेत्रबाट पनि ठूलो रकम सहयोग घोषणा भएको छ ।

मोडको रुखवालाई नगरपालिकाले ४० लाख रूपैयाँ सहयोग गर्ने निर्णय गरेको छ । विराटनगर महानगरपालिकाले २५ लाख ५१ हजार रूपैयाँ उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको छ, जसमा ११ लाख रूपैयाँ महानगरको विपद् व्यवस्थापन कोषबाट र बाँकी रकम जग्गीतिनिधि तथा कर्मचारीको पारिश्रमिकबाट जुटाइने जनाइएको छ ।

दमक नगरपालिकाले ३१ लाख प्रधानमन्त्री दैवीप्रकोप उद्धार कोषमा जम्मा गर्ने निर्णय गरेको छ । यस्तै भुवा गाउँपालिकाले २५ लाख २८ हजार २८८ रूपैयाँ, भुवाका अन्य पालिकाहरूले सोही कोषमा जम्मा गर्ने निर्णय गरिसकेका छन्, सुनसरीको धरान

उपमहानगरपालिकाले १० लाख रूपैयाँ सहयोग गर्ने निर्णय गरेको छ । इटहरीको नमुना कलेजले ५ लाख ५ हजार ५५५ रूपैयाँ सहयोग गर्ने निर्णय गरेको छ ।

यस्तै, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ कोशीका अध्यक्ष राजेन्द्र राउतले व्यक्तिगत रूपमा ११ लाख रूपैयाँ प्रधानमन्त्री राहत कोषमा सहयोग गरेका छन् ।

कोशी प्रदेशका उद्योगी व्यवसायीबाट पनि ठूलो सहयोग आएको छ । एकै राती भुवर सारडा भुम्ले संयुक्त रूपमा १ करोड १ लाख रूपैयाँ बाढीपीडितका लागि सहयोग गरेका छन् । यसबाहेक सारडा भुम्ले करिब ६० लाख रूपैयाँ बराबरका खाद्य तथा पेय पदार्थ राहत सामग्रीसमेत उपलब्ध गराएको छ ।

त्यसैगरी उद्योग संगठन मोरङले १५ लाख रूपैयाँ सहयोग गरेको विवरण सार्वजनिक भएको छ ।

जा.औ. अन्तिम पृष्ठ

भोटेकोशी..... स्टिल ब्रिज प्राप्त भएको तथा थप सातवटा बेलीब्रिज पठाउने प्रतिबद्धता आएको प्रधानमन्त्री शाहले बताएका छन् । चीनबाट पनि ३० वटा बेलीब्रिज प्राप्त हुने जनाइएको छ ।

विद्युत् र सञ्चार सेवा पुनःस्थापना

बाढीबाट प्रभावित रसुवामा करिब ३० प्रतिशत घरघुरीमा विद्युत् सेवा पुनःस्थापना भएको छ भने नुवाकोटमा ८५ प्रतिशत क्षेत्रमा विद्युत् आपूर्ति पुनः सञ्चालन भएको सरकारी जनाएको छ । बाँकी क्षेत्रमा पनि विद्युत् सेवा पुनःस्थापना गर्न काम भइरहेको छ ।

धादिङमा आदमघाटको केही क्षेत्रबाहेक करिब ९८ प्रतिशत क्षेत्रमा विद्युत् सेवा पुनःस्थापना भएको जनाइएको छ । सञ्चारकर्ता नेपाल टेलिकमका १२० मध्ये ११० वटा र एससेलका ७८ मध्ये ७५ वटा टावर पुनः सञ्चालनमा आएका छन् ।

जलविद्युत् आयोजनामा पनि उद्धार जारी

बाढीबाट प्रभावित विभिन्न जलविद्युत् आयोजनाबाट पनि उद्धार अभियान जारी छ । सरकारले जलविद्युत् आयोजनाबाट मात्रै २७९ जनाको उद्धार गरिएको जनाएको छ ।

माथिल्लो त्रिशुली-१ बाट २५४ जना, मैलुङ खोला आयोजनाबाट नौ जना तथा रसुवागढी जलविद्युत् आयोजनाबाट दुई जनाको उद्धार गरिएको छ । माथिल्लो त्रिशुली-३ ए, माथिल्लो त्रिशुली-३ बी, लाङटाङ खोला, चिसिमै लगायतका आयोजनामा सुरक्षित रहेको खोज तथा उद्धार जारी रहेको सरकारी जनाएको छ ।

हजार बढी शव फेला

रसुवाको भोटेकोशीमा आएको विनाशकारी बाढीका कारण मंगलबार दिउँसो ४ बजेसम्म ९ हजार ५६ जनाको शव फेला परेको छ । जसमध्ये रसुवामा ३८ जना, नुवाकोटमा १ सय ५१ जना, धादिङमा ५७ जना, चितवनमा ३ सय २१ जना, गोर्खामा ६५ जना, तनहुँमा ३८ जना, नवलपरासी पूर्वमा २ सय १६ जना, नवलपरासी पश्चिम १ सय ६५ जना र भारतमा ५ जना गरी १ हजार ५६ जनाको शव फेला परेको छ ।

फेला परेका शवहरूको पहिचानका लागि डीएनए नमुना संकलनदेखि आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी हाल सम्म १ सय २१ महिला, १ सय ९८ पुरुष र ३ सय ६५ नखुलेको गरी जम्मा ६ सय ८४ वटा शव माटोमुनी

व्यवस्थापन गरिएको छ । साथै पहिचान नभएका ८ सय ६९ वटा शवहरूको विवरण नेपाल प्रहरीको वेबसाइटमा समेत अपलोड गरिएको छ । बाढी प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार, खोजी, राहत वितरण, शव व्यवस्थापनलगायतका कार्यका लागि हालसम्म ७ हजार ९ सय १२ जना प्रहरी कर्मचारीहरू परिचालन गरिएको छ । बाढी प्रभावित क्षेत्रहरूबाट ४ हजार ५ सय ३० जनाको उद्धार गरिएको छ भने हालसम्म बेपत्ता भएका ४ हजार ६ सय ६ जनाको खोजी कार्य भइरहेको छ । विभिन्न जिल्लाहरूमा रहेको होलिङ्ग सेन्टरमा ३ हजार ४ सय ५३ जना व्यक्तिहरूलाई राखिएको छ । जसमध्ये नुवाकोटमा २ हजार ४ सय ६६ जना, धादिङमा २ सय ६० जना, रसुवामा ३ सय ९८ जना र काठमाडौँमा ३ सय २९ जना रहेका छन् ।

'हिमालय क्षेत्रमा बढ्दो विपद्को संकेत'

प्रधानमन्त्री शाहले भोटेकोशीमा आएको बाढीलाई सामान्य प्राकृतिक विपद्का रूपमा मात्रै लिन नहुने बताएका छन् । हिमालय क्षेत्रमा हिउँ तथा हिमपहिरोसँग सम्बन्धित घटनाबाट निम्तिन थो विपद्को जलवायु परिवर्तनका कारण हिमाली क्षेत्रमा बढ्दै गएको जोखिमकर्ता संकेत गरेको उनको भनाइ छ ।

उनले यस्तो विपद्को जोखिम न्यूनीकरणका लागि नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय समुदायसमक्ष जलवायु परिवर्तनका कारण भोम्परेका समस्यालाई थप बलियो रूपमा उठाउनुपर्ने बताएका छन् ।

पुनःस्थापनाको तयारी सुरु

खोज तथा उद्धारसँगै सरकारले प्रभावित नागरिकको पुनःस्थापनाको तयारीसमेत अघि बढाएको छ । स्थानीय तहसँगको समन्वयमा मानवीय तथा भौतिक क्षतिको विवरण संकलन सुरु गरिएको र घर, परिवार तथा जायजथा गुमाएका नागरिकलाई पुनः सामान्य जीवनमा फर्काउने गरी योजना बनाइरहेको प्रधानमन्त्री शाहले बताएका छन् ।

“उद्धारपछि अब प्रभावित नागरिकलाई मानसिक र शारीरिक रूपमा सशक्त बनाउने पुनःस्थापित गर्नु सरकारको मुख्य जिम्मेवारी हो,” प्रधानमन्त्री शाहको भनाइ छ ।

कोशी.....कोशी प्रदेशमा आधारी, व्यवसायी, स्थानीय तह तथा नागरिकस्तरबाट सहयोग जुट्ने क्रम जारी छ ।

अहिले सम्म देखिएको सहयोगको तस्वीर

उपलब्ध सार्वजनिक विवरणलाई जोड्दा कोशी प्रदेश सरकार, स्थानीय तह र कोशीका निजी क्षेत्रबाट मात्रै करोडौँ रूपैयाँ बराबरको नगद सहयोग

प्रधानमन्त्री राहत कोषमा ४ अर्ब बढी

इटहरी । रसुवाको भोटेकोशी नदीमा आएको विनाशकारी बाढीबाट प्रभावित नागरिकको उद्धार, राहत तथा पुनःस्थापनाका लागि देश तथा विदेशबाट ठूलो परिमाणमा आर्थिक तथा जिन्सी सहयोग जुटेको छ । सरकारी विवरणअनुसार प्रधानमन्त्री राहत कोषमा मात्रै नेपाली रूपैयाँतर्फ ४ अर्ब ३८ करोड ८ लाख ५२ हजार २५२ रूपैयाँ जम्मा भएको छ । यसबाहेक विदेशी मुद्रामा समेत सहयोग प्राप्त भएको छ ।

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका अनुसार विभिन्न नीवटा वाणिज्य बैंकमा रहेको खातामा उक्त नेपाली रकम जम्मा भएको हो । थप दुई बैंकमा ६ लाख ८० हजार ६१८ अमेरिकी डलर अर्थात् करिब १० करोड ३८ लाख रूपैयाँ बराबर रकमसमेत जम्मा भएको छ । यसलाई जोड्दा सरकारी राहत कोषमा संकलित नगद सहयोग ४ अर्ब ४८ करोड रूपैयाँभन्दा बढी पुगेको देखिन्छ ।

स्वदेशभित्र निजी क्षेत्र, बैंक तथा वित्तीय संस्था, व्यवसायी, स्थानीय तह, विभिन्न संघसंस्था र व्यक्तिहरूले ठूलो रकम सहयोग गरेका छन् । एकैदिन निजी क्षेत्रबाट मात्रै करोडौँ रूपैयाँ सहयोग घोषणा तथा हस्तान्तरण भएको विवरण सार्वजनिक भएको छ । उदाहरणका रूपमा गोर्खा ब्रुअरीले १० करोड, बीवाईडी/साइमेसले ७ करोड, ग्लोबल आइएमईले ५ करोड, नेपाल बैंक, कुमारी बैंक र राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकले २-३ करोड तथा अन्य व्यवसायी र संस्थाहरूले पनि करोडौँ रूपैयाँ सहयोग गरेका छन् । यीमध्ये धेरै रकम प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोषमा समेटिएको छ ।

विदेशबाट भने आर्थिक सहयोगसँगै मानवीय तथा राहत सामग्रीसमेत प्राप्त भएको छ । एशियाली विकास बैंकले ५ मिलियन अमेरिकी डलर अनुदान र थप १ लाख ५० हजार अमेरिकी डलर आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता जनाएको छ । अमेरिकी सरकारले ५ लाख अमेरिकी डलर र अष्ट्रेलियाले १ मिलियन अमेरिकी डलर नगद सहयोग घोषणा गरेका छन् । मिस्टर्जर्नल्यन्डले संयुक्त राष्ट्रसंघमार्फत खर्च हुने गरी १ मिलियन रिव्स प्याङ्क सहयोग गर्ने जनाएको छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस तथा रेडक्रसेन्ट सोसाइटीहरूको महासंघ (आईएफआरसी)ले पनि बाढी प्रभावितको खोज, उद्धार र पुनःस्थापनाका लागि १२ लाख अमेरिकी डलर, करिब १८ करोड ९६ लाख रूपैयाँ बराबरको आपत्कालीन सहयोग उपलब्ध गराएको जनाएको छ ।

जिन्सी सहयोगकर्ता भारतबाट मानवीय सहायता र अत्यावश्यक औषधिसहित ६८.५ टनभन्दा बढी सामग्री प्राप्त भएको सरकारी विवरण छ । भारतले २३० फिट लामो सिंगल लेन मोडुलर स्टिल ब्रिज पठाउनुका साथै थप सातवटा बेलीब्रिज पठाउने प्रतिबद्धता जनाएको छ । चीनले ३० वटा बेलीब्रिज तथा शव व्यवस्थापनका लागि दुई हजारवटा 'एम्बरडोड ब्याग' सहयोग गर्ने जनाएको छ ।

त्यस्तै विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाले खाद्यान्न, टेन्ट, कम्बल, सरसफाई सामग्री, पानी शुद्धीकरणका सामग्री, स्वास्थ्य सामग्री, जेनेरेटर, उद्धार उपकरण तथा गैरखाद्य सामग्री उपलब्ध गराइरहेका छन् । अक्सफामले मात्रै करिब १ करोड ६० लाख रूपैयाँ बराबरका गैरखाद्य सामग्री आपत्कालीन प्रयोगका लागि तयारी अस्थायीमा राखेको जनाएको छ ।

तर वैदेशिक सहयोगको कुल रकमबारे भने सरकारले 'प्राप्त भइसकेको' र 'प्रतिबद्धता जनाइएको' रकमलाई छुट्टाछुट्टै राख्नुपर्ने अवस्था छ । उदाहरणका लागि विश्व बैंकले बाढी प्रभावित क्षेत्रका लागि १६७ मिलियन अमेरिकी डलर सहूलियतपूर्ण कर्जा उपलब्ध गराउने घोषणा गरेको छ । यो प्रत्यक्ष राहत अनुदान नभएकाले तत्काल प्राप्त नगद सहयोगमा जोड्न मिल्दैन ।

यसरी हेर्दा रसुवा-भोटेकोशी विषया स्वदेशबाट मात्रै ४ अर्ब ३८ करोड रूपैयाँभन्दा बढी नेपाली नगद संकलन भइसकेको छ भने विदेशी मुद्रासहित कुल नगद संकलन ४ अर्ब ४८ करोड रूपैयाँभन्दा माथि पुगेको देखिन्छ । यसबाहेक विदेशबाट नगद अनुदान, राहत सामग्री, औषधि, अस्थायी संरचना र उद्धार उपकरणका रूपमा उल्लेख्य सहयोग प्राप्त तथा प्रतिबद्ध भएको छ । सरकारले भने प्राप्त सहयोगलाई एकान्तर प्रणालीमार्फत परिचालन गरी बाढी प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार, राहत, स्वास्थ्य सेवा, अस्थायी आवास तथा पुनःस्थापनामा प्रयोग गर्ने जनाएको छ ।

घोषणा/सहयोग भइसकेको देखिन्छ । तर विभिन्न संस्था तथा व्यक्तिले फरक-फरक माध्यम र खातामा रकम सहयोग गरेका कारण “कोशी प्रदेशबाट कुल रकम जम्मा भयो भन्ने उकिन तथ्यांक भने भेटिएन।

पाठकको पुर्पुरी ज्योतिष आशिष नेपाल

मेघः नयाँ क्रमको अवसर मिल्नेछ, आर्थिक लाभ हुनेछ ।
वृषः पारिवारिक सहयोग पाइनेछ, न्यायप्रसन्नता प्राप्त हुनेछ ।
मिथुनः महत्वपूर्ण भेटघाट हुनेछ, काममा सफलता मिल्नेछ ।
कर्कटः खर्च बढ्नेछ, स्वास्थ्यमा विशेष ध्यान दिनुहोस् ।
सिंहः जिम्मेवारी बढ्नेछ, मेहनतको राम्रो परिणाम पाइनेछ ।
कन्याः रोजिएका काम बन्नेछन्, नयाँ अवसर प्राप्त हुनेछ ।
तुलाः सामाजिक सम्मान बढ्नेछ, आर्थिक स्थिति सुधारिनेछ ।
वृश्चिकः विवादबाट टाढा रहनुहोस्, काममा सफलता मिल्नेछ ।
धनुः यात्राको अवसर मिल्नेछ, नयाँ सम्बन्ध बन्नेछन् ।
मकरः आध्यात्मिक बढ्नेछ, नव्यसाधना उत्साहजनक प्रगति हुनेछ ।
कुम्भः नयाँ योजना सफल हुनेछ, सहकर्मीको सहयोग पाइनेछ ।
मीनः मनमा उत्साह बढ्नेछ, प्रेम तथा पारिवारिक सुख मिल्नेछ ।

साताको चर्चामा दश समाचार

- भोटेकोशी बाढीमा हजारभन्दा बढीको मृत्यु, उद्धार र खोजी जारी भदौ १० गते रसुवाको भोटेकोशी क्षेत्रमा आएको विनाशकारी बाढी साताकै सबैभन्दा ठूलो राष्ट्रिय घटना बन्यो । हिमाली क्षेत्रमा हिमपहिरो तथा हिमनदी र चट्टान खस्दा अचानक आएको बाढीले रसुवा, नुवाकोट, धादिङलगायत क्षेत्रमा ठूलो जनघनको क्षति पुऱ्यायो । पछिल्लो विवरणअनुसार मृत्यु हुनेको संख्या एक हजार नाघेको छ भने हजारौँ नागरिक अर्धे बेपत्ता छन् । सडक, पुल, विद्युत् आयोजना, घर तथा अन्य पूर्वाधारका ठूलो क्षति पुगेको छ । उद्धार टोलीले ठुलो क्षेत्रमा खोजी जारी राखेका छन् । जलविद्युत् आयोजनाका सुरुङ्गमा काम गरिरहेका सबै मजदुरको अवस्थाबारे पनि चिन्ता कायमै छ ।
- कोशी प्रदेशका १४१ जना अर्धे बेपत्ता भोटेकोशी बाढीपछि कोशी प्रदेशका विभिन्न जिल्लाबाट रोजगारी, व्यापार तथा अन्य कामका लागि रसुवा, नुवाकोट र धादिङ पुगेका नागरिक ठूलो संख्यामा सम्पर्कविहीन भएका छन् । पछिल्लो विवरणअनुसार कोशी प्रदेशका १३ जिल्लाका १५९ जना अर्धे बेपत्ता रहेको प्रदेश प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ । यसअघि सम्पर्कविहीनको संख्या १३८ रहेको थियो । पाँच जनाको उद्धार भएको, २७ जना सम्पर्कमा आएको तथा एक जनाको उपचार भइरहेको विवरण सार्वजनिक भएको छ । बेपत्तामध्ये सुनसरी, मोरङ, भद्रा, सोलुखुम्बु, ओखलढुंगा, उदयपुरलगायत जिल्लाका नागरिक छन् । परिवारजनेले खोजी तथा पहिचान प्रक्रिया तीव्र बनाउन सरकारसँग आग्रह गरेका छन् ।
- उद्धारमा नेपाली सेना, प्रहरी र स्वयंसेवकको न्यापक परिचालन विपद्पछि उद्धार तथा खोजी कार्यलाई सकारले तीव्र बनाएको छ । नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी तथा स्थानीय स्वयंसेवकहरू प्रभावित क्षेत्रमा परिचालन भएका छन् । सडक तथा पुल बनाएका कारण कतिपय क्षेत्रमा स्थलमार्गबाट पुग्न कठिन भएपछि हेलिकप्टर र ड्रोनको प्रयोगसमेत गरिएको छ । जलविद्युत् आयोजनाका सुरक्षित रहेका हुनसके मजदुरको खोजीलाई विशेष प्राथमिकता दिइएको छ । उद्धार कार्यमा स्थानीय नागरिकले पनि महत्वपूर्ण सहयोग गरिरहेका छन् । बाढीले सञ्चार तथा यातायात संरचना क्षतिग्रस्त बनाएपछि उद्धार टोलीलाई प्रभावित क्षेत्रमा पुग्न चुनौती देखिएको छ ।
- बाढीपछि तत्कालीन परिचालनमा प्रदर्शनी ढंगले पुऱ्याउने चुनौती पनि उत्तिकै देखिएको छ ।
- संसद् पुनः संक्रिय, विपद्पछि विशेष प्रस्ताव र सर्वदलीय छलफल भोटेकोशी बाढीबाट भएको ठूलो क्षतिपछि संघीय संसद् पनि विपद् व्यवस्थापनको विषयमा केन्द्रित भएको छ । प्रतिनिधिसभामा केन्द्र कायम गरी बाढी तथा विपद्बारे विशेष प्रस्ताव प्रस्तुत गर्ने तयारी गरिएको छ । संसदले सरकारलाई विपद् व्यवस्थापन, उद्धार, राहत र पुनःस्थापनाका विषयमा विभिन्न सुझावसमेत दिएको छ । भदौ १६ गते सर्वदलीय बैठक बोलाएर बाढीबाट भएको क्षति, खोजी तथा उद्धार र पुनर्निर्माणबारे छलफल गर्ने तयारी भएको थियो । संसद्को नियमित कार्यतालिका भने विपद्का कारण प्रभावित भएको छ ।
- विपद्पछि दीर्घकालीन पुनर्निर्माणको ढाँचा बाढीले ठूलो क्षति पुऱ्याएपछि तत्काल राहतसँगै दीर्घकालीन पुनर्निर्माणको विषय राष्ट्रिय बहामा जोड दिनुपर्ने बताएको छ । कानुनमन्त्रीले पनि विपद्पछि केवल पुनर्निर्माण गर्ने होइन, विपद् सहर सक्ने नेपाल निर्माण गर्नुपर्ने धारणा राखेका छन् । विपद्पछि जलवायु परिवर्तन, हिमाली क्षेत्रमा बढ्दो जोखिम र पूर्वसूचना प्रणालीलाई दीर्घकालीन नीतिमा समेट्नुपर्ने बताएका छन् ।
- नेपालमा बाढीको क्षतिप्रति अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग र चासो नेपालमा आएको विनाशकारी बाढीपछि छिमेकी तथा अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले चासो र सहयोग व्यक्त गरेका छन् । भारत, चीन, दक्षिण कोरिया, बेलायत, अमेरिका, अष्ट्रेलियालगायत देशले नेपालप्रति समवेदना व्यक्त गर्दै राहत तथा उद्धार सहयोग अघि बढाएका छन् । अष्ट्रेलियाबाट राहत सामग्री, उपकरण र जर्नाल बोकले विमान नेपाल आउने तयारी गरिएको छ । भारतका क्षामन्त्रीले पनि नेपालप्रति ऐक्यबद्धता व्यक्त गर्दै सहयोग ल्याउने राख्ने बताएका छन् । अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग बढ्दै गए पनि त्यसलाई प्रभावित क्षेत्रमा आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा परिचालन गर्नु सरकारका लागि महत्वपूर्ण जिम्मेवारी बनेको छ ।
- नदीमा पानीको सतह बढेपछि देशभर सतर्कता भोटेकोशी बाढीपछि देशका अन्य नदी तथा खोलापानी पानीको सतह बढेपछि जोखिम क्षेत्रका नागरिकलाई सतर्क रहन आग्रह गरिएको छ । भदौ १६ गते लमजुङ्गीस्थित मर्स्यादी नदीले सतर्कता राह गर गरेपछि तल्लो तटीय क्षेत्रका बासिन्दालाई विशेष सावधानी अपनाउन धनिएको थियो । मौसम पूर्वानुमान महाशाखाले कोशी, बागमती र गण्डकी प्रेक्षका केही क्षेत्रमा भारी वर्षाको सम्भावना रहेको जनाएको थियो । यसले बाढी तथा पहिरोको जोखिम कायमै रहेको संकेत गरेको छ । स्थानीय प्रशासनले नदी किनारमा नजान, सुरक्षित स्थानमा बस्न र सम्भावित जोखिमपूर्ण पूर्वतयारी गरि नागरिकलाई आग्रह गरेको छ ।
- जलवायु न्याय र नेपालको क्षतिपूर्तिको माग भोटेकोशी विपद्पछि जलवायु परिवर्तनको कारण नेपालजस्ता हिमाली मुलुकले भोगिरहेको जोखिमबारे अन्तर्राष्ट्रिय बहस पनि चर्किएको छ । हिमनदी पल्लिने, हिमताल फुट्ने तथा हिमाली क्षेत्रमा प्राकृतिक जोखिम बढ्दै गएको विषयमा विपद्पछि चिन्ता व्यक्त गरेका छन् । नेपालमा भएको पछिल्लो विपद्लाई जलवायु जोखिमसँग जोड्दै राजनीतिक दलहरूले अन्तर्राष्ट्रिय जलवायु कोषबाट नेपालले क्षतिपूर्ति पाउनुपर्ने माग गरेका छन् । एमालेले हतियत जलवायु कोषबाट नेपालले जलवायु न्यायका आधारमा क्षतिपूर्ति पाउनुपर्ने धारणा सार्वजनिक गरेको छ । यसले नेपालले जलवायु कूटनीतिलाई थप प्रभावकारी बनाउनुपर्ने बहसलाई फेरि अगाडि ल्याएको छ ।
- बाढीपछि पीडितको गोपनीयता र मानवीय मर्यादालेको प्रश्न बाढीको प्रसङ्गसँगै सामाजिक सञ्जालमा पीडित तथा धातुवालाकाका तस्वीर र भिडियो व्यापक रूपमा सार्वजनिक हुनु थालेपछि उनीहरूको गोपनीयता र मर्यादाको विषय पनि चर्चामा आयो । राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषद्ले बाढी प्रभावित बालबालिकाका तस्वीर तथा भिडियो सामाजिक सञ्जालमा सार्वजनिक गर्न अफिल गरेको छ । विपद्का बेला उद्धार, राहत र सूचना प्रवाह आवश्यक थप पनि पीडितको संवेदनशील अवस्थालाई मनोरञ्जन वा प्रचारको सामग्री बनाउन नहुने भन्दै अधिकारकर्मीले सचेत गराएका छन् । पीडित परिवारको पहिचान, बालबालिकाको सुरक्षा र मृतकका परिवारको भावनाप्रति संवेदनशील हुनुपर्ने विषय यस साता महत्वपूर्ण सामाजिक बहस बन्यो ।

QR CODE SET

WEBSITE

www.fastnewsnepal.com

ePAPER

www.fastnewsnepal.com/ePaper

FACEBOOK

facebook.com/yuvajagarannews

YOUTUBE

youtube.com/yuvajagarannews

EMAIL SIGNATURE

युवा जागरण मिडिया प्रा. लि.

— सान, स्पष्ट र ग्लोबल अन्तर —

9862144975

news.yuvajagaran@gmail.com

fastnewsnepal@gmail.com

www.fastnewsnepal.com

facebook.com/yuvajagarannews

youtube.com/yuvajagarannews

www.fastnewsnepal.com/ePaper

भगवानबाट दया चाहने हो भने पहिले बालक, वृद्ध, असहाय, रोगी र अशक्तको हितमा ध्यान पर्छ । भगवानले दया गर्नु भन्ने आशा चाहि राख्ने आफूले गर्नुपर्ने काममा भने ध्यान नदिनु भनेको अन्याय हो । नीतिवाचक

युवा जागरण मिडिया प्रा.लि. द्वारा प्रकाशित
सुर्खी जागरण
साम्बादिक

प्रधान सम्पादक : खगेन्द्र कार्की
डेक्स प्रमुख : सुप्रिया राई, संवाददाता सुजना कार्की

काठमाडौं सम्पादक : केदार कार्की (अधिकांश/काठमाडौं व्यवसायी)

साम्बादक : राष्ट्रिय युवा जागरण डेक्सटप
काठमाडौं : विराटनगर, बरगाडी मोरङ,
काठमाडौं : नाम्चाङ्गल अफसेट प्रेस, इटहरी
सम्पादक : मोवाङ्गल नं. ८८६९४८८०५,
इटहरी काठमाडौं : इटहरी-२, सुनसरी
फोन नं. ०९५५८८३२, मोवाङ्गल नं. ८८६९४८८०५
ईमेल : yuvajagaranmedia@gmail.com

सम्पादकीय

विराटनगर जुट मिल्स : इतिहास जोगाउने कि उद्योग लुत्ताउने ?

विराटनगर जुट मिल्स नेपालको औद्योगिक इतिहासको गौरवपूर्ण अध्याय हो । १९३६ मा स्थापना भएको यो उद्योगले कुनै समय हजारीलाई रोजगारी दिएको थियो । विराटनगरको औद्योगिक पहिचान निर्माणमा यसको योगदान महत्वपूर्ण छ । तर लामो समयदेखि बन्द रहेको मिला आज जीर्ण संरचना र पुराना उपकरणको अवस्थामा पुगेको छ । उद्योगको गौरवशाली इतिहाससँग वर्तमान अवस्थाको यो विरोधाभास आफैमा विडम्बनापूर्ण छ । बन्द उद्योग पुनः सञ्चालनको बडस फेरि सुरु भएको छ । सरकारले यसको आर्थिक, प्राविधिक, कानुनी र भौतिक अवस्थाबारे अध्ययन गर्न कार्यदल गठन गरेको विषय सकारात्मक छ । तर अब फेरि अर्को अध्ययन, अर्को प्रतिवेदन र अर्को निर्णयहीनताको चक्रमा अल्झिने छुट छैन । सरकारले यसपटक स्पष्ट निष्कर्षसहित अघि बढ्नुपर्छ ।

मुख्य प्रश्न हो जुट मिल्सलाई पुरानै ढाँचामा व्युत्ताउने कि नयाँ सोचसहित आधुनिक उद्योगका रूपमा पुनर्जीवित गर्ने ?

पुराना मैसिना केही लगानी गरेर उत्पादन सुरु गर्नु मात्र पुनः सञ्चालन होइन । प्रविधि बदलिँएको छ, बजार बदलिँएको छ र उत्पादनको प्रतिस्पर्धा पनि बदलिँएको छ । त्यसैले नयाँ लगानी, आधुनिक प्रविधि, दक्ष न्यवस्थापन र बजारको सुनिश्चितताबिना उद्योग सञ्चालन गर्नु फेरि राज्यको पैसा जोखिममा पार्नु हुनेछ । तर उद्योगको वर्तमान कमजोरी देखिएर त्यसलाई सजक लागि बन्द गरिनु पनि उचित हुँदैन । वातावरणमैत्री उत्पादनको बढ्दो मागका कारण जुटमा नयाँ सम्भावना छ । जुटका भोलन, प्याकेजिङ सामग्री, कर्पेटलगायतका उत्पादनको बजार विस्तार गर्न सकिन्छ । भारतको नजिक रहेको विराटनगरको भौगोलिक अवस्थाले पनि निर्यातका लागि अवसर सिर्जना गर्न सक्छ ।

त्यसैले सरकार आफैले उद्योग सञ्चालन गर्नेभन्दा स्वामित्व राज्यको र न्यवस्थापन न्यवस्थापिक क्षेत्रको मोडलमा जान सकिन्छ । तर निजी क्षेत्रलाई जिम्मा दिँदा विगतका कमजोरी दोहोरिनु हुँदैन । लगानी, उत्पादन, रोजगारी, प्रविधि, बजार र समयसीमा स्पष्ट गरेर सम्झौता गर्नुपर्छ । उद्योग नचलाए सम्पति फिर्ता हुने न्यवस्था पनि उत्तिकै आवश्यक छ । अर्कोतर्फ, जुट मिल्सको केही भागलाई औद्योगिक संग्रहालयका रूपमा संरक्षण गर्ने विचार पनि अस्वीकार गर्नुपर्ने विषय होइन । इतिहास जोगाउनुपर्छ । तर संग्रहालय बनाउने निर्णय उद्योग सञ्चालनको सम्भावना पूर्ण रूपमा समाप्त भएपछि मात्र गरिनु उचित हुन्छ । इतिहासलाई संरक्षण गर्दै भविष्यको उद्योग निर्माण गर्न सकिने सम्भावना खोजिनुपर्छ । यसका लागि सरकारले मिल्सको सम्पूर्ण सम्पति, दायित्व, जग्गा, मैसिनी र संरचनाको यथार्थ मूल्यांकन गर्नुपर्छ । कति लगानी आवश्यक छ, कति रोजगारी सिर्जना गर्न सकिन्छ, कच्चा पदार्थ कहाँबाट ल्याउने र उत्पादनको बजार कहाँ हो भन्ने प्रश्नको न्यवस्थापिक उत्तर खोजिनुपर्छ ।

विराटनगर जुट मिल्स पुनः सञ्चालन हुनु एउटा उद्योग खुल्नु मात्र होइन । यसले मोरङ-सुनसरीको औद्योगिक आत्मविश्वास फर्काउने सक्छ, युवाका लागि रोजगारी सिर्जना गर्न सक्छ र नेपालको औद्योगिक पुनर्जागरणको प्रतीक बन्न सक्छ । तर यसका लागि राजनीतिक नराम्रर न्यवस्थापिक योजना चाहिन्छ । वर्षेनि बन्द रहेको उद्योगलाई फेरि केही समय चलाएर पुनः बन्द गर्ने गल्ती अब दोहोरिनु हुँदैन । सरकारले गठन गरेको कार्यदलले पनि पुराना प्रतिवेदन थप्क्याउने होइन, चलाउने कि नचलाउने भन्ने स्पष्ट निर्णयसहित लगानीको मोडल, समयसीमा र कार्यन्वयन योजना दिनुपर्छ । विराटनगर जुट मिल्स इतिहासको स्मारक भएर मात्र बस्ने कि उत्पादन, रोजगारी र निर्यातको नयाँ केन्द्र बन्ने(निर्णय गर्ने जिम्मेवारी अब सरकारको हो । इतिहास जोगाउनु आवश्यक छ, तर इतिहासमै अडिक्नु आवश्यक छैन ।

बाढीको यस्तो प्रलय रोक्न नेपाललाई चाहिन्छ ठुलठूला बाँध

अब "रन-अफ-रिमर" होइन, जलाशययुक्त परियोजना

डेविड फिलिप्स

२०२२ को तथ्यांक हेर्ने हो भने विश्वका ठूला विकास बैंकहरूले ऊर्जामा गरेको लगानीमा जलविद्युतले मात्र २.८ प्रतिशत हिस्सा ओगट्छ । यो २००८ यताकै कम थियो । २०१५ मा जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी पेरिस सम्झौतापछि उनीहरूले जलविद्युतमा जम्मा ८.६० अर्ब डलर लगानीको प्रतिबद्धता गरेका छन् । जबकि जीवाष्प इन्धनबाट ऊर्जा उत्पादनमा समेत भण्डे १२ अर्ब लगानी गरिएको छ ।

यसपटक नेपाल-चीन सीमाक्षेत्रबाट आएको बाढीले सुदूर हिमाली क्षेत्रमा भयानक विनाश निम्त्यायो । जनमानसमा प्राकृतिक सुन्दरतामाथि यो बाढीजस्तै कुनै अर्को खतरा छ भने त्यो हो- ठुलठूला जलाशययुक्त बाँध ।

हुन पनि काँकटका विशाल बाँधले बेलाबखत प्राकृतिक रूपमा आउने विनाशकारी बाढीलाई त रोक्छ । तर, त्यसको ठाउँमा कृत्रिम र स्थायी जलाशय निर्माण गर्छ । निर्मल पानी बग्ने नदी वरिपरिका हरियालीयुक्त मनमोहक उपत्यकाहरूलाई जलाशयले ढाक्छ । त्यहाँ बस्ने समुदायलाई जबर्जस्ती नयाँ ठाउँमा सारिन्छ । उनीहरूको जीविका तहसनहस हुन्छ ।

यस्ता आलोचना सही हुन् । तर हालसम्म हजार भन्दा बढीको मृत्यु भएको र अझै चार हजार हाराइरेको बाढीको घटनाले के देखाउँछ भने ठुलठूला बाँध नबनाए यी हिमाली क्षेत्रहरू सुरक्षित र प्राकृतिक अवस्थामा रहन्छन् भन्ने हाम्रो परिकल्पना गलत हो । उसै पनि सडक, पर्यटन, व्यापार र नयाँनयाँ बस्तीले हिमाली समुदायलाई बदलिँसकेको छ । अर्कोतर्फ बढ्दो तापक्रमले घर बनेका जमिनलाई नै अस्थिर तुल्याइरहेको छ र विनाशकारी बाढी आइरहेका छन् ।

त्यसैले, यी ठाउँ परिवर्तन हुन्छन् कि हुँदैन भन्ने प्रश्न मुख्य होइन । बरु मुख्य कुरा हाम्रो विकासले भन्नभन्नु छलाग्दो बन्दै गएका नदीको वेग रोक्न सकेगरी पूर्वाधार बनाउन सक्छ कि सक्दैन भन्ने हो ।

केही ठूला बाँध परियोजनाले सौँचै भयानक क्षति पुऱ्याएका छन् । उदाहरणका लागि भारतले नर्मदा नदीमा ठुलठूला जलाशय बनाउँदा प्रायः गरिव, आदिवासी, तल्लो जातिका लाखौं परिवार विस्थापित भएका थिए । सो अन्यायले आन्दोलन नै जन्मायो, जसलाई उपन्यासकार अरुन्धती रोयले बलिगो समर्थन जनाएका थिन् । यो घटनाबाट जलविद्युत यति बढामा भयो कि १९९० को दशकमा बहुपक्षीय विकास बैंकहरूले जलविद्युतमा लगभग लगानी गर्ने छाडिदिए ।

अहिले पछाडि फर्केर हेर्दा प्रष्ट हुन्छ, त्यो नतिजा अत्यन्त खराब थियो । हावा र सौर्य ऊर्जाको लागतसँग प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने सीमित ऊर्जाको सोचमा पर्छ जलविद्युत । जलाशयसहित निर्माण गरिएको जलविद्युत

आयोजनाले मागअनुसार बिजुली दिन सक्छ । त्यो पनि कार्बन उत्सर्जनबिने । यसलाई एक महिनाबाट अर्को महिनासम्म भण्डारण गर्न पनि सकिन्छ । सँगसँगै यस्ता बाँधले तल्लो तटीय क्षेत्रमा पुऱ्याउन सक्ने क्षतिलाई पनि नियन्त्रण गर्न सघाउँछ ।

यसको एउटा प्रभावकारी उदाहरण २०१८ मा तिब्बतमा देखियो । याङ्जो नदीको माथिल्लो क्षेत्रमा पहिरोले नदीको केही भाग थुनिदियो । जसका कारण ठूलो ताल बन्न पुग्यो । त्यो ताल जुनसुकै बेला फुट्न सक्थ्यो र भीषण बाढी आउन सक्थ्यो । त्यसपछि त्यो स्थानभन्दा तलका ६ वटा बाँधका व्यवस्थापकहरूले हतारहतार १.३ अर्ब घनमिटर पानी बाँधबाट छाडिदिए । ताकि माथिको ताल फुटेर आएको बाढीको पानीका लागि ठाउँ खाली रहोस् । अन्य तरिकासँगै अपनाइएको यो उपायले बाढीबाट हुने क्षतिलाई उल्लेख्य रूपमा कम गरेको देखियो । युरोपमा पनि यस्तै नतिजा देखिएको छ । सन् २०२२ को एक अध्ययनअनुसार पछिल्ला दशकमा अस्ट्रियाका नदीहरूमा बनेका जलाशयहरूले ठूलो बाढी आउँदा पानीको सतहलाई बाँध नहुँदाको तुलनामा करिब एक तिहाइले कम गर्न सघाएका छन् ।

धनी देशका दाताहरूले वित्तीय सहयोग रोक्दैमा विश्वमा जलविद्युत आयोजना निर्माण रोकिएन । १९९० को दशकमा विश्व बैंक जलविद्युतमा हात नहाली छेउ लागेर बसेको थियो । तर, त्यही बेला चीनले आफ्नै खर्चमा सगै गर्जै बाँध बनायो । जुन विश्वकै ठूलो जलविद्युत आयोजना बन्न पुग्यो । अफ्रिकाको सबैभन्दा ठूलो ग्यान्ड इथियोपिया र रेनेसा ज्यामको लगभग सबै लगानी पनि इथियोपियाकै सानो बजेटबाट जुटाइएको थियो । जबकि त्यसविरुद्ध छिमेकी मुलुकहरूले आपत्ति जनाएका थिए । अहिले तान्जानियाले पनि त्यही गरिरहेको छ ।

नेपाल आफै पनि जलविद्युत निर्माणको एउटा सानोसानो उछालबाट गुजिरहेको छ । तर, यसको नेतृत्व निजी क्षेत्रले गरिरहेको छ । उनीहरूले मुख्यगरी 'रन अफ द रिभर' आयोजना निर्माण गरिरहेका छन् । यो भनेको ठूलो पानीघट्टजस्तै हो । यसले उल्लेख्य मात्रामा पानी भण्डारण गर्न सक्दैन । नेपालका करिब ९० प्रतिशत जलविद्युत आयोजना यही खालका छन् ।

यस्ता आयोजनाले मागअनुसार बिजुली दिन सक्दैनन् । त्यस्तै, बाढी रोक्ने क्षमता पनि यस्ता आयोजनासँग हुँदैन । गतसाता जलविद्युतको सुरुङ्गा बेपत्ता भएका कामदार-कर्मचारी सबै 'रन अफ द रिभर' आयोजना निर्माणमा संलग्न थिए ।

तथापि, बहुपक्षीय दातृ निकायमार्फत

जलविद्युतको लगानीमा खटेरी कायमै छ । २००४ मै विश्व बैंकले यसलाई उल्ट्याउने प्रतिबद्धता गरेको थियो । नवीकरणीय ऊर्जामा लगानी बढ्यो पनि । तर, जलविद्युतले त्यसको लाभ खासै लिन सकेको छैन ।

२०२२ को तथ्यांक हेर्ने हो भने विश्वका ठूला विकास बैंकहरूले ऊर्जामा गरेको लगानीमा जलविद्युतले मात्र २.८ प्रतिशत हिस्सा ओगट्छ । यो २००९ यताकै कम थियो । २०१५ मा जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी पेरिस सम्झौतापछि उनीहरूले जलविद्युतमा जम्मा ८.६० अर्ब डलर लगानीको प्रतिबद्धता गरेका छन् । जबकि जीवाष्प इन्धनबाट ऊर्जा उत्पादनमा समेत भण्डे १२ अर्ब लगानी गरिएको छ ।

यो उल्टो मति हो । आजभोलि जलविद्युतको तुलनामा सौर्य ऊर्जा, वायु ऊर्जा तथा ब्याट्री उद्योगमा लगानी पाउन सजिलो छ । किनकि ती परियोजनामा तुरुन्त नाफाको सम्भावना बढी हुन्छ । तर, विकास बैंकको मूल उद्देश्य नै तत्काल नाफा प्रवाहका हिसाबले आकर्षक नदेखिने परियोजनामा लगानी गर्नु हो । गतिले जल व्यवस्थापन प्रविधिबाट सय वर्षमा एकचोटि आउने यस्ता बाढीका कारण हुने क्षति रोक्न सक्तियो भने त्यो ठूलो कुरा छुट्छ । त्यसबाट बचेको क्षति र जीविकाको मूल्य कति हो, तोक्न सकिँदैन । तर, सौँचैको लाभ चाहिँ त्यही हो ।

नेपालको प्राकृतिक जलस्रोत विशाल छ भने जनसङ्ख्या तुलनात्मक रूपमा कम । यसले ऊर्जा अभाव भैरहेका छिमेकी मुलुकहरूलाई बिजुली बेचेर राम्रो आयदानी गर्ने अवसर नेपाललाई दिनुपर्ने हो । तर, केही वर्ष अघिसम्म नेपालले भारतलाई निर्यात गरेभन्दा बढी बिजुली भारतबाट आयात गरिरहेको थियो । बंगलादेशसम्मको प्रसारण लाइन पनि गत वर्ष मात्र सञ्चालनमा आएको हो ।

विद्युत निर्माणमा तीव्रता आए पनि आर्थिक रूपमा सम्भाव्य ४२ गिगावाट क्षमतामध्ये ३.४ गिगावाट बिजुली मात्र नेपालले बनाउन सकेको छ । थप, ४.३ गिगावाट बिजुली निर्माणधीन छ ।

भविष्यमा नेपालले आफ्ना नदीहरूको विकासलाई निरन्तरता दिनछ कि दिँदैन ? प्रश्न यो होइन । प्रश्न के हो भने, आगामी पुस्ताका जलविद्युत आयोजनाले उही 'रन अफ द रिभर' प्रणालीमार्फत बिजुली मात्रै उत्पादन गर्छन् कि ठुलठूला बाँध बनाएर तल्लो तटीय क्षेत्रका समुदायलाई जलवायु परिवर्तनको घातक असरबाट सुरक्षित बनाउँछन् ?

- नेपाल खबर (ब्लुमबर्गबाट)

रसुवा-भोटेकोशी बादीको वितण्डाको साप्ताहिक घटनाक्रम

क्षेत्रगत साताका घटना

क) विपत्तिग्रस्त र बाढी सुरु भएको क्षण
१. रसुवाको उत्तरी क्षेत्रमा भोटेकोशी नदीको जलाधार पर्व।
२. भोटेकोशी क्षेत्रको तिब्बततर्फबाट आउने नदी प्रवाही हो।
३. नदीको तल्लो ठाउँ क्षेत्रमा रसुवाका महत्वपूर्ण बस्ती र पूर्वाधार छन्।
४. रसुवागढी नक्का चैनलमेक प्रमुख व्यापारिक मार्ग हो।
५. यही क्षेत्र हुँदै केन्द्रकाठमाडौँ आवातजावात हुने गर्छ।
६. क्षेत्रमा जलविद्युत् आयोजनाहरू पनि ठूलो संख्यामा सञ्चालन तथा निर्माणमा छ।
७. भोटेकोशी आवासको भूगोल हिमाली र अत्यन्त जलियुक्त मानिन्छ।
८. मनसुनको समयमा नदी तथा खोलाका पानीको बहाव बढ्ने गर्छ।
९. बाढीको दिन भने सामान्य बाढीभन्दा अत्यन्त फरक प्रकृतिको घटना देखियो।
१०. घटनाको प्रारम्भिक कारणबारे विभिन्न अनुमान गरिए।
११. सुरुमा क्षतिग्रस्त भूकम्पय गतिविधिहरू समेत घटना जोडेर हेरे।
१२. पछि भूगर्भ तथा ग्याङ्गलबाट अत्यन्तले हिमनदी हिमा चट्टान लस्ने घटनाबाट ठूलो बहाव उत्पन्न भएको संकेत गरे।
१३. हिमनदीको ठूलो भाग करिब ४२०० मिटर उचाइबाट लस्नेको विश्लेषण सार्वजनिक भयो।
१४. लस्नेको बरफ, चट्टान र माटोले नदी प्रणालीमा ठूलो अवरोध र बहाव निर्जना भयो।
१५. त्यसबाट आएको पानी अत्यन्त तीव्र गतिमा ललकतर्फ आयो।
१६. बाढीले भोटेकोशी नदीको बहावलाई असामान्य रूपमा बढायो।
१७. त्यसपछि भोटेकोशीमा जोडिएको तल्लो नदी क्षेत्र प्रभावित हुन थाले।
१८. बाढीको प्रभाव पछि विश्रुती नदी प्रणालीसम्म पुग्यो।
१९. नदीको पानी छोटो समयमा अत्याधिक रूपमा बढ्यो।
२०. केही स्थानमा पानीको सतह ३० मिनेटभित्रै धेरै मिटर बढेको रिपोर्ट आयो।
२१. सडक अवरुद्ध २०८३ भन्दा १० : विनाशको सुरुआत
२२. २०८३ भन्दा १० मते बुधवार बिहान करिब ८:४० बजे भोटेकोशीमा विनाशकारी बाढी आयो।
२३. नेपाल सरकारको अभिलेखले यही समयलाई बाढी आएको समयको रूपमा उल्लेख गरेको छ।
२४. बाढी अत्यन्त अचानक आएको थियो।
२५. स्थानीय बासिन्दाले ठूलो आवाजसहित पानी र मलबा आएको बताएका थिए।
२६. नदीको बहावसँगै गा.मु.ना. काठ, काठ र अन्य भवनवर्षे बने।
२७. नदी किनारका संरचनाहरू जोडिँसमा परे।
२८. कतिपय मानिसलाई सुरक्षित स्थानमा भर्नासमेत पर्याप्त समय मिलेन।
२९. बाढीले रसुवाको उत्तरी क्षेत्रलाई सबैभन्दा पहिले प्रभावित बनायो।
३०. टिम्ब्रे क्षेत्र प्रभावित भयो।
३१. रसुवागढी क्षेत्र प्रभावित भयो।
३२. स्वायत्तक्षेत्र क्षेत्र प्रभावित भयो।
३३. बेलायतीतर्फ बाढीको प्रभाव बढ्दै गयो।
३४. त्यसपछि विश्रुती आवासका क्षेत्र प्रभावित भए।
३५. बाढीको प्रभाव रसुवामा मात्र सीमित रहन।
३६. नुवाकोटमा पनि बाढीको असर पुग्यो।
३७. धादिङ प्रभावित भयो।
३८. गोरखामा समेत मानवीय क्षति देखियो।
३९. चितवनसम्म नदीको बहावले असर पुग्यो।
४०. तनहुँमा समेत शव भेटिन थाले।
४१. नवलपरासी पूर्वसम्म बाढीको प्रभाव पुग्यो।
४२. पछि फेदलपरासी पश्चिमसम्म पनि शव फेदल सेके क्षेत्रमा देखियो।
४३. पछिल्लो दिनको उद्धार र मानवीय सङ्कट
४४. बाढी आउनुभन्दा नेपाल प्रहरी उद्धारमा परिचालन भयो।
४५. सशस्त्र प्रहरी बल पनि उद्धारमा लाग्यो।
४६. नेपाली सेना सँगै त्यस उद्धार अभियानमा परिचालन भयो।
४७. स्थानीय बासिन्दाले पनि उद्धारमा सहयोग गरे।
४८. जोडिँसमा परेका मानिसलाई सुरक्षित स्थानमा सार्न थालियो।
४९. घाइतेहरूलाई तत्काल स्वास्थ्य सङ्केतहरू पठाउन थालियो।
५०. सडक तथा पुल क्षतिग्रस्त भएकाले उद्धारमा ठूलो कठिनाई भयो।
५१. कतिपय क्षेत्रमा स्थलमार्गबाट पुग्न असम्भव भयो।
५२. हेलिकप्टर उद्धारको महत्वपूर्ण माध्यम बन्यो।
५३. खराब मौसमले हवाई उद्धारमा समेत

समस्या निर्जना गर्‍यो।
५४. नदी आवासको क्षेत्रमा खोजी गर्न सुरक्षाकर्मी परिचालन भए।
५५. शव खोजी तथा सङ्कलन सुरु भयो।
५६. शव पहिचानको समस्या देखिन थाल्यो।
५७. केही शवको अवस्था अत्यन्त क्षतिग्रस्त थियो।
५८. अस्पतालहरूमा घाइतेको चाप बढ्यो।
५९. रसुवा अस्पतालमा बाढी प्रभावितको उपचार सुरु भयो।
६०. काठमाडौँ अस्पतालमा समेत घाइते ल्याइए।
६१. विभुवन विश्वविद्यालय शिक्षण अस्पतालमा घाइते पुर्‍याइए।
६२. राष्ट्रिय ट्रमा सेन्टरमा पनि उपचार सुरु भयो।
६३. सैनिक अस्पतालमा घाइतेको उपचार गरियो।
६४. विश्रुती अस्पतालमा समेत घाइतेको उपचार भयो।
६५. पछिल्लो दिनको मृत्यु र बेपत्ताको भयावह अवस्था
६६. सुरुमा मृतको संख्या तुलनात्मक रूपमा कम देखिएका थिए।
६७. खोजी गर्दा जिव्हा नदीको तल्लो क्षेत्रमा शव भेटिन थाले।
६८. केही घण्टामै मृतको संख्या तीव्र रूपमा बढ्यो।
६९. मृत १० मते साँझसम्म २५ जनाको शव फेला परेको सरकारी विवरण आयो।
७०. मृतको संख्या २० महिला थिए।
७१. ३० पुष्प थिए।
७२. ६ बालिका थिए।
७३. ४ बालक थिए।
७४. २० जनाको पहिचान सुनि बाँकी थियो।
७५. स्थानीय रसुवामा एक पुष्पको शव भेटिएको थियो।
७६. नुवाकोटमा ११ जनाको शव भेटिएको थियो।
७७. धादिङमा १८ जनाको शव भेटिएको थियो।
७८. गोरखामा पनि शव भेटिएको थियो।
७९. चितवनमा ठूलो संख्यामा शव भेटियो।
८०. तनहुँमा पनि शव भेटिए।
८१. नवलपरासी पूर्वमा समेत शव पुगे।
८२. मृतको संख्या बढ्नुको मुख्य कारण नदीको तीव्र बहावसँगै शव तल्लो नदीमा भएकाले हो।
८३. उद्धारकर्मीसहित सेन्टरमा
८४. बाढीले उद्धारमा लट्टिएका सुरक्षाकर्मीलाई समेत जोडिँसमा पार्‍यो।
८५. टिम्ब्रे क्षेत्र १० जना प्रहरी सम्पर्कबिहीन भएको विवरण आयो।
८६. रसुवागढीबाट २ जना प्रहरी सम्पर्कबिहीन भए।
८७. रसुवागढीबाट ३ जना प्रहरी सम्पर्कबिहीन भए।
८८. तनहुँबाट एक जना प्रहरी सम्पर्कबिहीन भए।
८९. बाढीपछि माथिल्लो क्षेत्रमा पानी तथा मलबा जम्मा भएर तथ्य जोडिँस भयो।
९०. प्राकृतिक रूपमा बनेको पानीको ताल भर्दै गाएको नुवाकोट भयो।
९१. ताल फुट्ने अर्को बाढी आउन सक्ने खतरा देखियो।
९२. यस कारण केही समय उद्धार अभियान रोक्नुपर्‍यो।
९३. २८ अगस्टमा उद्धार अभियान करिब २० मिनेट रोकिएको रिपोर्ट आयो।
९४. स्थानीय बासिन्दाले सुरक्षित उपचारदर्शन जान भनियो।
९५. नदीमा फेरि पानी बढ्ने चेतावनी जारी गरियो।
९६. चीनतर्फको माथिल्लो क्षेत्रमा पानीको बहावबारे समेत निगरानी बढायो।
९७. तल्लो नदीमा बस्तीमा सतर्कता बढायो।
९८. विपद् व्यवस्थापन संयन्त्र चौबीसे घण्टा सक्रिय रहियो।
९९. शव व्यवस्थापन र पहिचान
१००. ठूलो संख्यामा शव फेला परेपछि शव व्यवस्थापन अर्को चुनौती बन्यो।
१०१. सबै शव तत्काल पहिचान गर्न सम्भव भएन।
१०२. पहिचान नसकेका शवको सुरक्षित व्यवस्थापन सुरु गरियो।
१०३. पहिचानबाट अलग्गै व्यक्तिको विवरण सङ्कलन गर्न थालियो।
१०४. अन्तर्गत अस्पताल तथा शवगृह पुग्न थाल्यो।
१०५. डीएनए परीक्षणको आवश्यकता देखियो।
१०६. शवलाई सुरक्षित स्थानमा राख्न थालियो।
१०७. शवको अभिलेख राख्न थालियो।
१०८. मृतको विवरण विभिन्न निगरानीको आधारभूतमा राखियो।
१०९. पोखरा महानगरपालिकाले समेत मृतक पहिचान तथा अफन सौजीका लागि सहायता प्रणाली सञ्चालन गर्‍यो।

१. राष्ट्रिय विपद् तथा मौसम
■ भोटेकोशीमा भीषण बाढी : २६ अगस्टमा चीन(नेपाल सीमाक्षेत्रबाट आएको) बाढीले रसुवा, नुवाकोट र धादिङमा ठूलो मानवीय तथा भौतिक क्षति गरयो।
■ बाढीमा मृतको संख्या १ हजार नाघेको र करिब ४ हजार मानिस अझै बेपत्ता रहेको पछिल्लो अन्तर्राष्ट्रिय रिपोर्टमा उल्लेख छ।
■ ११ हजारभन्दा बढी उद्धार गरिएको छ भने जलविद्युत् आयोजनाका सुरुङ्गा फसेका तथा सम्पर्कबिहीन कामदारको खोजी जारी छ।
■ बाढीबाट करिब ६ हजार निजी घर बगेको/ध्वस्त भएको सरकारी प्रारम्भिक अनुमान सार्वजनिक भएको छ।
■ बाढीले जलविद्युत् उत्पादन क्षमताको करिब १० प्रतिशत प्रभावित गरेको र विद्युत् निर्यात रोकिए भारतबाट आयात गर्नुपर्ने अवस्था आएको रिपोर्ट आएको छ।
■ बाढीले रसुवागढी-केन्द्र नाका प्रभावित गरेपछि चीनतर्फको व्यापारिक आवागमनमा ठूलो असर परेको छ। वैकल्पिक रूपमा कोलाला नाकातर्फ व्यापार मोड्ने चर्चा सुरु भएको छ।
■ तातोपानी-फाँड्गु नाका पनि बाढीको जोडिँसका कारण बन्द गरिएको समाचार आएको छ।
■ बाढीपछि नेपालको पूर्वसूचना प्रणाली कति प्रभावकारी छ भने प्रश्न उठेको छ।
■ चिनियाँ दूतावासले बाढीअघि नेपाललाई समयमै सूचना नदिएको भने आरोप अस्वीकार गरेको छ।
■ बाढी प्रभावित क्षेत्रमा अज्ञात शव व्यवस्थापन ठूलो चुनौती बनेको छ; पहिचानका लागि डीएनए नमुना सङ्कलन भइरहेको छ।
■ चितवनलगायतका क्षेत्रमा ठूलो संख्यामा शव व्यवस्थापन गर्नुपर्ने र कतिपय शवको सामूहिक/पहिचानबिहीन अन्त्येष्टि गर्नुपर्ने अवस्था आएको छ।
■ बाढीबाट प्रभावित करिब २ सयभन्दा बढी विदेशी नागरिक हराइरहेको विवरण पनि अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चारमाध्यममा आएको छ।
२. सरकार तथा राजनीति
■ प्रधानमन्त्री बोलेन्द्र शहले बाढी प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार, राहत र उपचारलाई तीव्र बनाउन निर्देशन दिए। सुरक्षाकर्मी तथा उद्धार टोली ठूलो संख्यामा परिचालन भए।
■ राष्ट्रिय सभाको बैठकमा संसदहरूले भोटेकोशी बाढीमा ज्यान गुमाएकाको सम्झनामा राष्ट्रिय शोक घोषणा गर्न माग गरेका छन्।
■ संघीय सरकारको विपद् व्यवस्थापनमा स्थानीय तहलाई पर्याप्त भूमिका नदिएको भन्दै नागरिक अधिकारकर्मीले आलोचना गरेका छन्।
■ भारत, चीनलगायत देशबाट विशेषज्ञ उद्धार टोली, डीएनए परीक्षण, सुरुङ्गा उद्धार र अन्य प्राविधिक सहयोग आउन थालेको छ।
■ प्रधानमन्त्रीले बाढीलाई जलवायु परिवर्तनसँग जोडिएको हिमाली क्षेत्रको बढ्दो जोडिँसका रूपमा अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा उठाउनुपर्ने धारणा राखेका छन्।
३. अर्थतन्त्र तथा पूर्वाधार
■ बाढीले जलविद्युत् आयोजना, सडक, पुल, उद्योग तथा व्यापारिक संरचनामा ठूलो क्षति पुर्‍याएपछि अर्थतन्त्रमा विपद्को प्रभाव मुख्य बहस बनेको छ।
■ सरकारको प्रधानमन्त्री देवी प्रकोप राहत कोषमा ठूलो मात्रामा स्वदेशी तथा विदेशी सहयोग जम्मा भइरहेको छ।
■ जलविद्युत् क्षेत्रको बाढीले नेपालले विद्युत् निर्यातबाट आम्दानी गर्ने योजनामा समेत तत्कालीन असर पारेको छ।
■ रसुवागढी नाका अवरुद्ध हुँदा नेपाल(चीन व्यापारको वैकल्पिक मार्ग र पूर्वाधारको कमजोरी फेरि चर्चामा आएको छ।
■ बाढीपछि हराइरहेका पूर्वाधारको जोडिँस मूल्यांकन पुरानो ढाँचामा आधारित भएको भन्दै विश्वहरूले नयाँ जोडिँस मूल्यांकन आवश्यक रहेको बताएका छन्।
४. सडक तथा यातायात
■ कृष्णभीमा पहिरो गएपछि मुग्लिन(काठमाडौँ सडक अवरुद्ध भएको छ। सडक मर्मत गर्न करिब एक महिना लाग्न सक्ने प्राथमिक अनुमान छ।
■ भोटेकोशी तथा विश्रुती करिडोरका विभिन्न पुल र सडक बोरोपछि प्रभावित बस्तीहरूमा आवतजावत तथा राहत पुर्‍याउन कठिनाई भएको छ।
■ सरकारले अस्थायी पुल तथा वैकल्पिक सडकमार्गको कटान भएका क्षेत्रलाई पुनः सडक सञ्जालमा जोड्ने काम अघि बढाएको छ।
५. खेलकुद
■ नेपालले ICC Men's Premier Cup २०२६ मा आफ्नो अभियान सुरु गरेको छ। प्रतिযোগितामा नेपालले ३१ अगस्टमा बहराइनसँग खेल्ने सुरुवात गरेको हो।
■ नेपाली क्रिकेटको यो प्रतियोगिता महत्वपूर्ण बनेको छ, विशेषगरी आगामी एशिया कपको अवसरसँगै जोडिएको छ।
■ नेपाली MMA खेलाडी स्वीडन पन्त Road to UFC को फाइनलमा फोका छन्, जुन नेपाली खेलकुदको अन्तर्राष्ट्रिय उपलब्धिका रूपमा चर्चामा आएको छ।
■ नेपाल Pickleball World Cup मा सहभागी हुने तयारीमा रहेको समाचार पनि यही अवधिमा चर्चामा रह्यो।
६. स्वास्थ्य तथा मानवीय अवस्था
■ ठूलो संख्यामा घाइते तथा विस्थापित भएपछि अस्पताल र शव व्यवस्थापन केन्द्रमा चाप बढेको छ।
■ बाढी प्रभावित क्षेत्रमा खानेपानी, विद्युत्, सञ्चार र आवास पुनःस्थापना प्रमुख मानवीय आवश्यकता बनेका छन्।
■ बालबालिका र परिवार विस्थापनको जोडिँस पनि बढेको छ; अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूले ठूलो संख्यामा मानिस प्रभावित भएको जनाएका छन्।
७. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा सहयोग
■ भारतले १५ अगस्टमा भारतलाई नेपालबाट सुरक्षित उद्धार गरेको र भारतीय विशेषज्ञ टोलीले डीएनए तथा सुरुङ्गा उद्धारमा सहयोग गरिरहेको जनाएको छ।
■ चीनले पनि विशेषज्ञ उद्धार टोली तथा मानवीय सहायता पठाउन थालेको छ।
■ अमेरिका, जापान, यू.ए.ई, कतार, स्विट्जरल्यान्ड, अस्ट्रेलियालगायत मुलुकबाट पनि राहत तथा सहयोग आएको छ।
■ अन्तर्राष्ट्रियतन्त्रमा नेपालको विपद्लाई हिमाली जलवायु परिवर्तन र स्लेसिस्/हिमपहिरो जोडिँससँग जोडेर चर्चा गरिएको छ।
८. विवरण प्रमुख घटनाक्रम
■ नेपाल-तिब्बतमा आएको विनाशकारी बाढी विवरण प्रमुख अन्तर्राष्ट्रिय समाचार बनेको छ।
■ रस-युक्रेन युद्धमा युक्रेनी पक्षले रूसी हवाई अवाय तथा ड्रोन प्रक्षेपण केन्द्रहरूमा ठूलो क्षतिमा आक्रमण तीव्र बनाएको रिपोर्ट आएको छ।
■ चिनियाँ राष्ट्रपति सी चिनपिङले अगस्ट २० देखि सेप्टेम्बर ३ सम्म किर्गिस्तान र इन्डोनेसिया भ्रमण गर्दै SCO शिखर सम्मेलनमा भाग लिने कार्यक्रम रहेको छ।
■ विश्वभर जलवायु परिवर्तन, हिमनदी फल्ने क्रम र आकस्मिक बाढीको जोडिँसबारे बहस तीव्र भएको छ; नेपाल विपद्ले यो बहसलाई थप बल दिएको छ।

कोशीमा सडक दुर्घटनाको बढ्दो कहर

विराटनगर । सुनसरीको इटहरी-९ का ८० वर्षीय उमानाथ भण्डारी सौभ्रपख घरबाट निस्किएका थिए । घरबाट करिब ४० मिटर परको भित्री सडकमा बाटो काट्दै गर्दा उनलाई इलेक्ट्रिक रिसाले ठक्कर दियो । गम्भीर घाइते भण्डारीलाई उपचारका लागि विराटनगर लैजाने तयारी हुँदै थियो । तर अस्पताल पुग्नुअघि नै उनको मृत्यु भयो ।

२०७९ असोज ४ को उक्त दुर्घटनाले भण्डारी परिवारलाई दिएको पीडा अझै उस्तै छ । उनका छोरा रेवतीरामण भण्डारीका न्यूनीकरण, सडक स्वास्थ्यमा कुनै समस्या थिएन । 'त्यो दुर्घटनाले खोसेको बुबाको अनुहार फलफली समझ्छु,' उनी भन्छन्, 'बुबा गुमाउँदा हाम्रो घरको एउटा भरोसा र महत्वपूर्ण आधार गुम्यो ।'

कोशी प्रदेश सरकारका पूर्व आन्तरिक मामिला तथा कानुनमन्त्रीसमेत रहेका भण्डारीले बुबाको मृत्युपछि सडक सुरक्षालाई फरक ढंगले हेर्न थाले । सरकारमा रहँदा सडक दुर्घटना न्यूनीकरण, सडक सुरक्षा र जनचेतनाका कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिएको उनी बताउँछन् । तर नीति र कार्यक्रम बनाएर मात्रै दुर्घटना घटाउन नसकिने उनको अनुभव छ ।

उमानाथको जस्तै पीडा दुर्घटनामा ज्यान गुमाउने परिवारले मात्र होइन, बाँचेर पनि सामान्य जीवनमा फर्किन नसकेकाहरूले समेत भोगिरहेका छन् । धरान(६ का पत्रकार रणध्वज लोहार यसको अर्को उदाहरण हुन् ।

२९ असोज २०८२ मा मदन भण्डारी राजमार्गको छतिवन चोकमा मोटोसाइकल चलाउँदै गर्दा सडकमा राखिएको ढुममा ठोक्किएर लोहार गम्भीर घाइते भए । टाउकोसहित शरीरका विभिन्न भागमा चोट लागेपछि उनलाई बीपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान लगेरियो । उनी ५४ दिन आईसीयूमा बसे । त्यसपछि पनि लामो समय अस्पतालमा उपचार गर्नुपरेको ।

घर फर्किएको लामो समय बितिसकदा पनि उनी पूर्ण रूपमा काममा फर्किन सकेका छैनन् । घरमै थेरापी र औषधि चलिरेको छ । उपचारमा करिब ३० लाख रूपैयाँ खर्च भइसकेको छ । सामान्य आर्थिक अवस्था भएको परिवारले ऋण लिएर उपचार गराएको छ । अहिले पनि औषधि र थेरापीमा मासिक करिब ५ हजार रूपैयाँ खर्च हुन्छ ।

'जेन्तेन बाँच्न सफल भएँ । तर अहिले पनि लामो यात्रा गर्नुपर्दा सहारा चाहिएछ,' लोहार भन्छन्, 'दुर्घटनाले शरीरमा दिएको चोटभन्दा गहिरो चोट आर्थिक अवस्थाले दिएको छ ।'

यस्ता व्यक्तिगत कथानका दुलो चित्र कोशी प्रदेशको सडक दुर्घटनाको तथ्यांकले देखाउँछ । नेपाल प्रहरी राजमार्ग सुरक्षा तथा ट्राफिक व्यवस्थापन कार्यालय, इटहरीका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७८/७९ देखि २०८२/८३ सम्म प्रदेशमा २२ हजार ९३१ सवारी दुर्घटना भएका छन् । ती दुर्घटनामा २ हजार ९९८ जनाको मृत्यु भएको छ । ४ हजार २९७ जना गम्भीर र ३३ हजार ९६२ जना सामान्य घाइते भएका छन् ।

दुर्घटनाको संख्या पछिल्ला वर्षमा भन्नु बढेको छ । आव २०७८/७९ मा ३ हजार ८२० दुर्घटना भएकामा २०८२/८३ मा ६ हजार ४९२ पुगेका छन् । पछिल्लो आर्थिक वर्षमा मात्रै ४४० जनाले ज्यान गुमाएका छन् ।

दुर्घटनाको प्रमुख कारणमा चालकको व्यवहार अगाडि देखिन्छ । ट्राफिक प्रहरीका अनुसार ४३.५ प्रतिशत दुर्घटना तीव्र गति र २७.७ प्रतिशत चालकको लापरवाहीका कारण भएका छन् । मादक तथा लागूपदार्थ सेवन ७ प्रतिशत र यात्रुको गल्ती ८.८ प्रतिशत कारण रहेको तथ्यांक छ । सडकको

अवस्था र यात्रिक गडबडी पनि दुर्घटनाका कारण हुन् ।

तर सडक सुरक्षा अध्येता गोविन्द भट्टराई दुर्घटनाको सबै दोष चालकलाई मात्र दिन नहुने बताउँछन् । उनका अनुसार सडकको डिजाइन र निर्माण, सवारी व्यवस्थापन, नियमन र सार्वजनिक यातायातको अवस्था पनि उक्तै जिम्मेवार छन् । सडक सुरक्षा राज्यको प्राथमिकतामा नपर्दा दुर्घटनाबाट हुने मानवीय र आर्थिक क्षति बढिरहेको उनको भनाइ छ ।

दुर्घटनाको चाप मोरङ, सुनसरी र भूपामा बढी छ । पाँच वर्षमा मोरङमा ८ हजार २४३ दुर्घटना हुँदा ६०५ जनाको मृत्यु भएको छ । सुनसरीमा ६ हजार ६० दुर्घटनामा ५१२ र भूपामा ४ हजार ८४ दुर्घटनामा ४८८ जनाले ज्यान गुमाएका छन् । उदयपुरमा १ हजार ४३२ दुर्घटनामा २०७ जनाको मृत्यु भएको छ ।

मोटोसाइकल र स्कुटर दुर्घटनामा पर्ने सवारीमध्ये अग्रस्थानमा छन् । २०८२/८३ मा मोरङमा मात्रै १ हजार ८६६ मोटोसाइकल तथा स्कुटर दुर्घटनामा परेका छन् । सुनसरीमा १ हजार २४४ र भूपामा १ हजार ३३९ दुर्घटनामा सवारी दुर्घटनामा परेका छन् ।

प्रदेशमा सवारी साधनको संख्या तीव्र रूपमा बढिरहेको छ । पछिल्लो तीन आर्थिक वर्षमा मात्रै ९ लाख ३८ हजारभन्दा बढी नयाँ सवारी दर्ता भएका छन् । कोशीमा दर्ता भएका कुल सवारीको संख्या करिब ९ लाख ७५ हजार पुगेको छ । सडक सञ्जाल भने २५ हजार ४६७ किलोमिटर छ । त्यसमध्ये १४ हजार ९८ किलोमिटर कच्ची सडक रहेको तथ्यांक छ ।

अर्कोतर्फ सडक सुरक्षा हेर्ने ट्राफिक प्रहरीको जनशक्ति र स्रोतसाधन पर्याप्त छैन । कोशीमा ९६ ट्राफिक प्रहरी युनिट छन् । स्वीकृत दरबन्दी २७० भए पनि विभिन्न स्थानबाट जनशक्ति थपेर करिब ५६० प्रहरी परिचालन गरिएको छ । तर बढ्दो सवारी चाप र सडक सञ्जालका तुलनामा यो संख्या पर्याप्त नभएको प्रहरी अधिकारीहरू बताउँछन् ।

प्रहरीका अनुसार प्रदेशका विभिन्न सडकमा ५९ जोखिमयुक्त स्थानलाई 'ब्यान्का स्पट'का रूपमा पहिचान गरिएको छ । भाषाको पाडाजुंगी, धरमपुर, माईधरदेखि सुनसरीको सेउतीपुल, पानीपिया, हलगडा, खनार र कोशी ब्यारेजसम्मका क्षेत्र दुर्घटनाको जोखिममा छन् । मोरङमा पनि विभिन्न स्थानलाई जोखिमयुक्त क्षेत्रका रूपमा पहिचान गरिएको छ ।

सडक सुरक्षा कार्यक्रमका लागि प्रदेश सरकारले बजेट विनियोजन गर्दै आएको छ । तर खर्चको अवस्था कमजोर छ । आव २०८१/८२ मा सडक दुर्घटना न्यूनीकरणका लागि विनियोजित ७९ लाखमध्ये ५५ लाख रूपैयाँ खर्च हुन सकेन । २०८२/८३ मा ७३ लाखभन्दा बढी बजेट छुट्याइएकामा ३५ लाख ६० हजार रूपैयाँ मात्र खर्च भयो ।

सडक पूर्वाधार विज्ञ आशिष गुजुलका अनुसार सडक विस्तारसँगै त्यसको सुरक्षा पछ्याउँदै अनिवार्य बनाउनुपर्छ । जोखिमयुक्त सडकमा सुरक्षा बार, पर्याप्त सेन्ट्र, रोड फाईज, प्रकाश, नियमित सवारी परीक्षण र दबा चालक आवश्यक छन् । दुर्घटनापछि उद्धार र उपचारको संयन्त्र पनि प्रभावकारी हुनुपर्ने उनको भनाइ छ ।

कोशीको तथ्यांकले सडक दुर्घटना अब सामान्य 'ट्राफिक समस्या' मात्र नभएको देखाउँछ । यसले परिवारको आम्दानी खोस्छ, उपचारमा ठूलो खर्च गराउँछ र कतिपयलाई जीवनभर अशक्त बनाउँछ । त्यसैले दुर्घटनापछि क्षतिपूर्ति वा शोक व्यवस्था गर्नेभन्दा दुर्घटना हुने नदिने सुरक्षित सडक, जिम्मेवार चालक र प्रभावकारी यातायात प्रणाली निर्माणमा राज्यको ध्यान केन्द्रित हुनुपर्ने देखिन्छ ।

कोशीका सात दिन

सुनसरी : यो साताका प्रमुख घटनाक्रम

१. सप्तकोशीमा पानीको बहाव बढ्यो, २२ ढोका खोलियो

सुनसरीको चतरासहित सप्तकोशी क्षेत्रमा पानीको बहाव बढेपछि कोशी ब्यारेजका २२ वटा ढोका खोलिएको समाचार आएको छ । बाढीको जोखिमलाई ध्यानमा राख्दै नदी आसपासका बस्ती तथा यात्रुलाई सतर्क रहन अग्रह गरिएको छ ।

२. सुनसरीका नागरिक पनि भोटेकोशी बाढीबाट प्रभावित

रसुवाको भोटेकोशीमा आएको विपत्तिमा रोजगारी तथा अन्य कामका लागि पुगेका कोशी प्रदेशका नागरिक सम्पर्कविहीन भएको विवरण सार्वजनिक भएको छ । प्रदेश प्रहरीका अनुसार सुरुमा ४१ जना सम्पर्कविहीनमध्ये दुई जना सम्पर्कमा आएका थिए । सुनसरीलाग्यत पूर्वी जिल्लाबाट रसुवा पुगेका व्यक्तिको विवरण संकलन गर्ने काम पनि भएको छ ।

३. सुनसरीमा ५७५ किलो गाँजा बरामद
इरुवा । सुनसरीको कोशी गाउँपालिका(३ स्थित श्रीपर जाने बाटोको काँसघारीबाट प्रहरीले ५७५ किलो गाँजा जस्तो देखिने लागूऔषध बरामद गरेको स्थानीय समाचार स्रोतले जनाएको छ । घटना भदौ १३ अर्थात् २९ अगस्टमा सार्वजनिक भएको हो ।

४. सांसद भगवती चौधरी सवार गाडीमा ढुंगा प्रहार
सुनसरीबाट प्रतिनिधित्व गर्ने सांसद भगवती चौधरी सवार गाडीमाथि ढुंगा प्रहार भएको घटना उच्च निर्वाचनको समाचारमा रहेको छ । उदयपुरको घुमिमा कार्यक्रम सकेर सुनसरी फर्किने क्रममा गाडीमा ढुंगा प्रहार हुँदा ढाँडभर्त्तको लुकिड स्लास फुटेको जनाइएको छ । घटनाबारे प्रहरीले अनुसन्धान अघि बढाएको छ ।

५. सुनसरी घटनाका मृतकलाई शहीद घोषणा

सुनसरी र सिरहामा भएका प्रदर्शनका क्रममा ज्यान गुमाएका चार जनालाई सरकारले शहीद घोषणा गर्ने निर्णय गरेको समाचार सार्वजनिक भएको छ । यस विषयले सुनसरीको सामाजिक तथा राजनीतिक वातावरणमा समेत चर्चा पाएको छ ।

६. सुनसरी घटनापछि शान्ति(सद्भाव कायम गर्ने प्रयास

यसअघि भएको सुनसरी घटनापछि प्रशासन तथा राजनीतिक दलहरूले शान्ति र सामाजिक सद्भाव कायम गर्न पहल गरिरहेका छन् । घटनापछि जिल्लाका विभिन्न क्षेत्रमा निषेधाज्ञा तथा सुरक्षा व्यवस्था कडा बनाइएको थियो र सर्वपक्षीय छलफल तथा छानबिन प्रक्रिया अघि बढाइएको थियो ।

७. इटहरी-सुनसरीमा सडक दुर्घटनाको जोखिम चर्चामा

सुनसरीमा ट्राफिक कारबाही बढे पनि सडक दुर्घटना न्यूनीकरण हुन नसकेको विषयमा रिपोर्ट प्रकाशित भएको छ । इटहरी क्षेत्रमा सडक सुरक्षा, तीव्र गति र ट्राफिक अनुशासन प्रमुख चुनौतीका रूपमा देखिएका छन् ।

८. सुनसरीको कृषि क्षेत्रमा नयाँ उदाहरण
सुनसरीमा भारतीय सेनाबाट अवकाश लिएपछि दुगान मृदु खेती सुरु गरेका एक कृषकले वार्षिक ६० लाख रूपैयाँसम्म आयदानी गर्ने गरेको समाचारले कृषि तथा वैकल्पिक व्यवसायको सम्भावनालाई उजागर गरेको छ ।

मोरङ : साताका मुख्य समाचार

९. मोरङ कारागारमा कैदीबन्दीको प्रदर्शन
विराटनगरस्थित मोरङ कारागारमा प्रहरीले खानतलासी सुरु गरेपछि कैदीबन्दीले कारागारको छामा बसेर प्रदर्शन गरेका छन् । प्रशासनले सुरक्षा जाँचसँगै कैदी कैदीबन्दीलाई स्थानान्तरण गर्ने तयारी गरेको थियो ।

१०. अभिषेक गिरी प्रकरणमा अनुसन्धान जारी
विवादास्पद छविका अभिषेक गिरीलाई मोरङ प्रहरीले जेलमा आरोपमा अनुसन्धानका लागि नियन्त्रणमा लिएको घटनाले विराटनगरमा चर्चा पायो । उनी काठमाडौँमा घरोटीमा छुट्टेलेपछि मोरङ प्रहरीले पक्राउ गरेको थियो ।

११. विराटनगर जुट मिल्स फेरि चर्चामा
ऐतिहासिक विराटनगर जुट मिल्स सञ्चालन गर्ने कि निजी क्षेत्रलाई दिने भन्ने बहस फेरि सतहमा आएको छ । जीर्ण संरचना भए पनि मिल्स सञ्चालन गर्न सकिने सम्भावना रहेको त्यहाँ कार्यरत कर्मचारीहरूको भनाइ छ ।

१२. कोशी प्रदेशको राजनीतिक समीकरणमा परिवर्तन
एमाले र नेपाली कम्युनिस्ट पार्टीबीचको सहमतिपछि कोशी प्रदेशमा नयाँ राजनीतिक गठबन्धनको

चर्चा चलिएको छ । नेतृत्व परिवर्तन नगरी गठबन्धन पुर्नगठनको दिशामा प्रदेश राजनीति अघि बढेको रिपोर्ट आएको छ ।

भापा : साताका मुख्य समाचार

१३. बिर्तामोड भाटभटेनी पुनः सञ्चालनको तयारी
भापाको बिर्तामोडस्थित भाटभटेनी सुपरमार्केट पुनः सञ्चालनमा आउने भएको छ । आइतबारदेखि सेवा पुनः सुरु गर्ने तयारी गरिएको समाचार सार्वजनिक भएको छ ।

१४. भापा-११ ताप्लेजुङ गोल्डकपको सेमिफाइनलमा भापा-११ ताप्लेजुङ गोल्डकपको सेमिफाइनलमा प्रवेश गरेको छ । कोशी प्रदेशको फुटबलमा भापा(११ को प्रदर्शन साताको खेल समाचारमा प्रमुख रह्यो ।

१५. भापामा स्थानीय तहबाट बाढी राहत सहयोग
भोटेकोशी बाढीपीडितका लागि भापा गाउँपालिकाले २५ लाख रूपैयाँ उद्धार तथा राहत कोषमा सहयोग गर्ने निर्णय गरेको छ । विपदा पूर्वी नेपालका स्थानीय तहबीच सहयोग र ऐक्यबद्धता देखिएको छ ।

१६. भापामा सडक दुर्घटना
भापामा यसअघिका दिनमा भएका छुट्टाछुट्टै सवारी दुर्घटनामा दुई जनाको मृत्यु र पाँच जना घाइते भएको समाचार पनि यही साप्ताहिक अवधिमा स्थानीय घटनाक्रममा समाहित छ ।

१७. भापामा टिपरको ठक्करबाट बृद्धको मृत्यु
भापामा टिपरको ठक्करबाट साइकलमा सवार एक बृद्धको मृत्यु भएको घटना पनि साताको दुर्घटना समाचारमा रहेको छ ।

कोशी प्रदेशका अन्य महत्वपूर्ण घटनाक्रम

१८. कोशी प्रदेशका ४२ हिमताल उच्च जोखिममा
जलवायु तथा हिमाली जोखिमसँग सम्बन्धित अध्ययन/रिपोर्टअनुसार कोशी प्रदेशमा ४२ वटा हिमताल उच्च जोखिममा रहेको विषय यो साता चर्चामा आयो । भोटेकोशी विपत्तिको पृष्ठभूमिमा हिमाली विपद्को जोखिम थप गम्भीर रूपमा उठेको छ ।

१९. भोटेकोशी विपत्तिको प्रभाव कोशीसम्म
रसुवाको विपत्तिमा कोशी प्रदेशका विभिन्न जिल्लाका नागरिक प्रभावित भएका छन् । प्रदेश सरकारले सम्पर्कविहीन नागरिकको विवरण संकलन तथा खोजीका लागि सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन, प्रहरी र स्थानीय तहसँग समन्वय गरिरहेको जनाएको छ ।

२०. कोशीमा सुरक्षा प्रविधिको एक्सो
विराटनगरमा पहिलोपटक 'हिक भिजन एक्सपेरियन्स एक्सो २०२६' आयोजना हुने तयारीबारे समाचार आएको छ । सुरक्षा प्रविधि, निगरानी तथा डिजिटल सुरक्षा प्रणालीबारे एक्सो केन्द्र हुने जनाइएको छ ।

२१. छत्र अध्यक्ष कपमा ठूलो पुरस्कार
तेह्रथुमको छत्र गाउँपालिकामा सातौँ अध्यक्ष कप फुटबल तथा भलिबल प्रतियोगिता सुरु भएको छ । फुटबल विजेतालाई चार लाख र भलिबल विजेतालाई दुई लाख रूपैयाँ पुरस्कार राखिएको छ ।

२२. सम्पादकीय हिताबले यो साताको प्राथमिकता
यदि तयारिँले सुनसरी केन्द्रित साप्ताहिक पत्रिका/युज बुलेटिन निकाल्दै हुनुहुन्छ भने म समाचारको महत्व यसरी क्रम मिलाउँछु:

१. सप्तकोशीमा पानीको बहाव बढ्यो, २२ ढोका खोलियो

२. भोटेकोशी बाढीमा कोशी प्रदेशका नागरिक सम्पर्कविहीन

३. सुनसरीमा ५७५ किलो गाँजा बरामद

४. सांसद भगवती चौधरीको गाडीमा ढुंगा प्रहार

५. सुनसरी(सिरहा घटनाका चार मृतकलाई शहीद घोषणा

६. सुनसरीमा शान्ति(सद्भाव कायम गर्ने प्रयास

७. इटहरीमा बढ्दो सडक दुर्घटनाको जोखिम

८. सुनसरीमा दृगम मृदु खेतीबाट वार्षिक ६० लाखसम्म आयदानी

९. मोरङ कारागारमा कैदीबन्दीको प्रदर्शन

१०. विराटनगर जुट मिल्स पुनः सञ्चालनको बहस

११. कोशीको राजनीतिक समीकरणमा फेबदल

१२. बिर्तामोड भाटभटेनी पुनः सञ्चालन

१३. भापा(११ ताप्लेजुङ गोल्डकप सेमिफाइनलमा

१४. भापा गाउँपालिकाको बाढीपीडितलाई २५ लाख सहयोग

१५. कोशीका ४२ हिमताल उच्च जोखिममा
नोट: यो "इटनेसमा भोटेकोशी बसे स्थानीय घटना" को पूर्ण सूची होइन; उपलब्ध र पुष्टि गर्न सकिने समाचारमध्ये प्रमुख घटनालाई छनौट बनाइएको डायरी हो । स्थानीय फेसबुक पेजमा मात्र आएका अपुष्ट दुर्घटना/घटनालाई मैले लक्ष्यका रूपमा समावेश गरेको छैन । २९ अगस्टमा ५७५ किलो गाँजा बरामद भएको रिपोर्ट गरेको छ, त्यसैले त्यस्ता स्थानीय घटनालाई छुट्टै प्राथमिकताका साथ समेट्न सकिन्छ ।

चर्चामा रहेका साताका स्वर

१. प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाह :

"जलवायु परिवर्तनको जोखिमलाई विश्वसामु उठाउनुपर्छ"

प्रधानमन्त्री बालेन्द्र शाहले भोटेकोशीमा आएको विनाशकारी बाढीलाई जलवायु परिवर्तनसँग जोड्दै नेपालले यो विषय अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चमा बलियो ढंगले उठाउनुपर्ने बताएका छन्। हिमालय क्षेत्रमा तापक्रम बृद्धि भइसकेकाले यस्ता विपद्को जोखिम बढ्दै गएको उनको भनाइ छ। विज्ञहरूसँगको छलफलमा बाढी हिमपहिरो तथा हिउँ-चट्टान खसाइबाट सिर्जित भएको देखिएको उल्लेख गर्दै उनले हिमालय क्षेत्रमा थप सचेत हुनुपर्ने बताए। हिउँ-चट्टान किन खस्ने र यति ठूलो बाढी कसरी आयो भन्ने प्रश्नको जवाफ खोजिनुपर्ने उनको धारणा छ। उनले जलवायु परिवर्तनबाट हुने क्षतिको जिम्मेवारी विश्वव्यापी भएकाले अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले पनि जिम्मेवारी लिनुपर्ने बताएका छन्।

प्राविध र विशेषज्ञता प्रयोग गर्नुपर्ने उनको भनाइ थियो। विपद्को घडीमा राजनीतिक प्रतिस्पर्धाभन्दा मानवीय उद्धारलाई पहिलो प्राथमिकता दिनुपर्ने उनको सन्देश रह्यो।

३. केपी शर्मा ओली : तिपतिको समयमा कसैले पनि राजनीति नगरौं

नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले भोटेकोशी बाढीबाट उत्पन्न विपदा सबै पक्ष एकजुट भएर उद्धार तथा राहतमा केन्द्रित हुनुपर्ने बताएका छन्। उनले पार्टीको संयन्त्रलाई प्रभावित क्षेत्रमा परिचालन गर्ने निर्देशन दिँदै विपत्तिको समयमा राजनीतिक विवाद र आरोप-प्रत्यारोप नगर्न आग्रह गरेका छन्। बाढीमा बेपत्ता भएका नागरिकको खोजी, उद्धार र पीडितलाई राहत उपलब्ध गराउने कार्यलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने उनको जोड छ। एमालेका नेता तथा कार्यकर्तालाई प्रभावित क्षेत्रमा सक्रिय हुन निर्देशन दिँदै ओलीले पार्टीको झोत र जनशक्ति राहत अभियानमा लगाउन भनेका छन्। विपद्का बेला सरकारलाई सहयोग गर्नु र नागरिकको जीवनरक्षामा सबै शक्ति परिचालन गर्नु नै अहिलेको मुख्य दायित्व भएको उनको भनाइ थियो।

अर्थमन्त्री डा. स्वर्णिम बग्लेले बाढी प्रभावित क्षेत्रको उद्धार, राहत र पुनःस्थापनाका लागि सरकारले स्रोतको कुनै कमी हुन नदिने बताएका छन्। नुवाकोटमा भएको सर्वपक्षीय छलफलमा उनले अहिले उद्धार, राहत सामग्री वितरण र शव व्यवस्थापन सरकारको मुख्य प्राथमिकता भएको बताए। राहत सामग्री वास्तविक पीडितसम्म न्यायोचित ढंगले पुर्‍याउन संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच प्रभावकारी समन्वय आवश्यक रहेको उनको भनाइ थियो। बाढीका कारण सम्पर्कविच्छेद भएका क्षेत्रमा तत्काल बैलबिज्रि राखेर यातायात सञ्चालन गर्ने तयारीसमेत रहेको उनले जानकारी दिए। आर्थिक स्रोतको अभाव देखाएर राहत तथा पुनःस्थापनाको काम प्रभावित हुन नदिने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै बग्लेले राज्यका सबै संयन्त्रलाई विपद् व्यवस्थापनमा केन्द्रित गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

५. शंकर पोखरेल : शव पहिचान र व्यवस्थापनमा सरकारको नीति बेढीक भयो

नेकपा एमालेका महासचिव शंकर पोखरेलले भोटेकोशी बाढीमा ज्यान गुमाएका नागरिकको शव पहिचान तथा व्यवस्थापनमा सरकारले अपनाएको प्रक्रियामाथि प्रश्न उठाएका छन्। डीनार परीक्षणपछि आवश्यक परे पुनः उत्खनन गर्ने गरी शव व्यवस्थापन गरिएको भए पनि यसबाट पीडित परिवार स्तुष्ट हुन नसकेको उनको भनाइ छ। उनले सरकारलाई शव व्यवस्थापनमा थप स्वेदशरील र पारदर्शी गन्त आग्रह गरेका छन्। मृतकको पहिचान परिवारका लागि अत्यन्त भावनात्मक विषय भएकाले वैज्ञानिक प्रक्रिया पूरा गर्दा पनि परिवारको भावना र सहमतिलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने उनको धारणा छ। साथै एमालेले प्रभावित क्षेत्रमा राहत तथा उद्धारका लागि पार्टी पक्षबाट सहयोग परिचालन गर्ने जानकारी पनि उनले दिए।

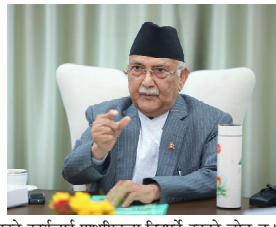
७. जगदिश खरेल : राहत र उद्धारलाई पुनःस्थापनासम्म लैजानुपर्छ

राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका प्रवक्ता जगदिश खरेलले भोटेकोशी बाढीपछि राहत तथा उद्धारलाई तत्कालीन प्रतिक्रियामा मात्र सीमित नराखी पुनःस्थापना, पुनर्निर्माण र दीर्घकालीन विपद् जोखिम न्यूनीकरणसम्म लैजानुपर्ने बताएका छन्। मंगलबार बसेको सर्वदलीय बैठकपछि उनले केन्द्रमा बनेको राजनीतिक संयन्त्रलाई प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहसम्म विस्तार गर्ने सहमति भएको जानकारी दिए। सरकारी संयन्त्रले गरिरहेका उद्धार, राहत तथा पुनःस्थापनाका काममा राजनीतिक दलले सहयोग र समन्वय गर्नुपर्ने उनको भनाइ छ। विपद्का बेला राजनीतिक मतभेदभन्दा नागरिकको जीवनरक्षा र प्रभावित परिवारको पुनःस्थापनालाई प्राथमिकता दिनुपर्ने भन्दै उनले सबै दललाई साझा संयन्त्रमार्फत काम गर्न आह्वान गरे।

२. गगन थापा : उद्धारमा

विदेशी सहयोग लिन हिचकिचाउनु हुँदैन

नेपाली कांग्रेसका सभापति गगन थापाले भोटेकोशी बाढीपछि सुरुइमा फसेका नागरिकको उद्धारमा आवश्यक परे विदेशी विशेषज्ञ तथा उद्धार टोलीको सहयोग लिन सरकार हिचकिचाउन नहुने बताएका छन्। नेपालमा उपलब्ध प्राविधिक जनशक्तिले मात्र उद्धार सम्भव नहुने अवस्था देखिएपछि अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग लिनुपर्ने उनको धारणा छ। यसअघि संकटकाल बेला सबै राजनीतिक दल एकजुट भएर सरकारलाई सहयोग गर्नुपर्ने बताएका थापाले उद्धार कार्यलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्नेमा जोड दिए। विशेषगरी जलावयुत आयोजनाका सुरुइमा फसेका कामदारको उद्धारमा समय महत्वपूर्ण भएकाले उपलब्ध सबै

८. स्वर्णिम बाग्ले : राज्यले स्रोतको कुनै कमी हुन दिँदैन

अर्थमन्त्री डा. स्वर्णिम बाग्लेले बाढी प्रभावित क्षेत्रको उद्धार, राहत र पुनःस्थापनाका लागि सरकारले स्रोतको कुनै कमी हुन नदिने बताएका छन्। नुवाकोटमा भएको सर्वपक्षीय छलफलमा उनले अहिले उद्धार, राहत सामग्री वितरण र शव व्यवस्थापन सरकारको मुख्य प्राथमिकता भएको बताए। राहत सामग्री वास्तविक पीडितसम्म न्यायोचित ढंगले पुर्‍याउन संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच प्रभावकारी समन्वय आवश्यक रहेको उनको भनाइ थियो। बाढीका कारण सम्पर्कविच्छेद भएका क्षेत्रमा तत्काल बैलबिज्रि राखेर यातायात सञ्चालन गर्ने तयारीसमेत रहेको उनले जानकारी दिए। आर्थिक स्रोतको अभाव देखाएर राहत तथा पुनःस्थापनाको काम प्रभावित हुन नदिने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै बाग्लेले राज्यका सबै संयन्त्रलाई विपद् व्यवस्थापनमा केन्द्रित गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

अर्थमन्त्री डा. स्वर्णिम बाग्लेले बाढी प्रभावित क्षेत्रको उद्धार, राहत र पुनःस्थापनाका लागि सरकारले स्रोतको कुनै कमी हुन नदिने बताएका छन्। नुवाकोटमा भएको सर्वपक्षीय छलफलमा उनले अहिले उद्धार, राहत सामग्री वितरण र शव व्यवस्थापन सरकारको मुख्य प्राथमिकता भएको बताए। राहत सामग्री वास्तविक पीडितसम्म न्यायोचित ढंगले पुर्‍याउन संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच प्रभावकारी समन्वय आवश्यक रहेको उनको भनाइ थियो। बाढीका कारण सम्पर्कविच्छेद भएका क्षेत्रमा तत्काल बैलबिज्रि राखेर यातायात सञ्चालन गर्ने तयारीसमेत रहेको उनले जानकारी दिए। आर्थिक स्रोतको अभाव देखाएर राहत तथा पुनःस्थापनाको काम प्रभावित हुन नदिने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै बाग्लेले राज्यका सबै संयन्त्रलाई विपद् व्यवस्थापनमा केन्द्रित गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

अर्थमन्त्री डा. स्वर्णिम बाग्लेले बाढी प्रभावित क्षेत्रको उद्धार, राहत र पुनःस्थापनाका लागि सरकारले स्रोतको कुनै कमी हुन नदिने बताएका छन्। नुवाकोटमा भएको सर्वपक्षीय छलफलमा उनले अहिले उद्धार, राहत सामग्री वितरण र शव व्यवस्थापन सरकारको मुख्य प्राथमिकता भएको बताए। राहत सामग्री वास्तविक पीडितसम्म न्यायोचित ढंगले पुर्‍याउन संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीच प्रभावकारी समन्वय आवश्यक रहेको उनको भनाइ थियो। बाढीका कारण सम्पर्कविच्छेद भएका क्षेत्रमा तत्काल बैलबिज्रि राखेर यातायात सञ्चालन गर्ने तयारीसमेत रहेको उनले जानकारी दिए। आर्थिक स्रोतको अभाव देखाएर राहत तथा पुनःस्थापनाको काम प्रभावित हुन नदिने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै बाग्लेले राज्यका सबै संयन्त्रलाई विपद् व्यवस्थापनमा केन्द्रित गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

६. सुवासचन्द्र बराल : सुरुइमा फसेकाको ज्यान बचाउने विश्वास टुट्न थाल्यो

नेपाल इन्जिनियर्स एसोसिएसनका अध्यक्ष सुवासचन्द्र बरालले बाढीका कारण सुरुइमा फसेका इन्जिनियर तथा कामदारको उद्धारमा भएको ढिलाइप्रति गम्भीर चिन्ता व्यक्त गरेका छन्। सरकारले लामो समयसम्म उद्धार गर्न नसकेपछि सुरुइभित्र रहेका व्यक्तिको जीवनरक्षाप्रति आशंका बढेको उनको भनाइ थियो। एसोसिएसनले उद्धारमा भएको ढिलाइप्रति दबाव सिर्जना गर्न अभियानसमेत थालेको छ। प्राविधिक जटिलता रहेको अवस्थामा स्वदेशी तथा विदेशी विज्ञको सहयोग लिएर उपलब्ध सबै उपाय प्रयोग गर्नुपर्ने उनको धारणा छ। विपद् व्यवस्थापनमा प्राविधिक जनशक्तिको भूमिका महत्वपूर्ण हुने भन्दै उनले विज्ञको सुभाबलाई तत्काल निर्णय प्रक्रियामा समेट्नुपर्ने बताए। समय बित्दै जाँदा जीवित उद्धारको सम्भावना घट्ने भएकाले राज्यले कुनै पनि ढिलाइ गर्न नहुने उनको सन्देश रह्यो।

इतिहासको पानाबाट

तेस्रो विश्वयुद्धबारे नास्त्रेदमसको सान्दर्भिक भविष्यवाणी

एकपटक पराजित भइसकेपछि पनि इल्यान्डबासीहरू पुनः संगठित भई युरोपलाई शत्रुको पञ्जाबाट फिर्ता गर्न प्रयासरत हुनेछन् र यसका लागि क्यानडामा योजना बनेछ। तत्पश्चात् सीमित आणविक अस्त्रहरूको प्रयोगबाट अभेजहरूले केही सफलता पाउनेछन्। तर यसबाट चिनियाँ जनरल अत्यन्तै क्रोधित हुनेछन् र अफ विनाशकारी आणविक बमहरूको प्रयोग गर्नेछन्। परिणामस्वरूप सम्पूर्ण दक्षिण-पश्चिमी फ्रान्स जलेर खरानी हुनेछ र उक्त चिनियाँ जनरल पनि आफैले छोडेको आणविक बमबाट मर्नेछ।

चीन-अरब सेनाले विनाश गर्दै गरेको बेला युरोपमा विनाशकारी प्राकृतिक प्रकोपहरू देखा पर्नेछन्। भीषण बाढीले गर्दा फ्रान्स तथा इल्यान्डका त्रैजसो भागहरू तलाएमा परिणत हुनेछन्। एकपटक पराजित भइसकेपछि पनि चिनियाँ सेनाद्वारा फ्रान्स, इंग्ल्यान्ड, जर्मनी तथा अस्ट्रियामाथि पुनः आक्रमण गरिनेछ। जर्मन सेनासँग भयंकर युद्ध हुनेछ र अन्तमा सम्पूर्ण जर्मन सैनिकहरू मारिनेछन्। त्यसपछि पूर्वी सेनाले हल्यान्ड तथा बेल्जियमलाई आफ्नो कब्जामा लिनेछ।

यसरी युरोपमाथि पूर्ण विजय हासिल गरिसकेपछि निम्निय - अरब संयुक्त सेनाद्वारा अमेरिकामा आणविक आक्रमण गरिनेछ। यस आक्रमणमा अमेरिकाका धेरैजसो नगरहरू ध्वस्त पारिनेछन्। ४५ डिग्री अक्षांशमा पर्ने कुनै सहस्राधिकको आकाश आगोको अपेटमा पर्नेछ। अनि त्यसपछि रूसी अमेरिकी संयुक्त सेनाद्वारा पूर्वी सेनाविस्फोट किटाणु व्यासको प्रयोग हुनेछ। यसको लगत्तै रूसमाथि पूर्व-पश्चिम र दक्षिण गरी तीनै दिशातिरबाट आक्रमण गरिनेछ। तर रूसी सेनाद्वारा सही मौकामा रासायनिक व्यासको प्रयोग गरिनेछ। जसले गर्दा आक्रमणकारी फौज नराम्ररी पराजित हुनेछ। त्यसै बेला पूर्वी सेनाको संयुक्त टोलीले भारत, बर्मा, श्रीलंका, जापान लगायतका एसियाली राष्ट्रहरूमाथि आक्रमण शुरु गर्नेछन्। यस आक्रमणकार सेनको आक्रमण अमेरिकामा लगातार जारी रहनेछ र अमेरिकी सेनालाई पराजित गर्ने लागेको बेला त्यहाँ रूसी सेना पुगेछ अनि हुनेछ रात दिनसम्म धमाधम युद्ध, जुन युद्धमा चीन-अरब सेनाका संयुक्त तोली नराम्ररी पराजित हुनेछन्। यहीबाट शुरु हुनेछ पूर्वी सेनाको पराजयको सिलसिला।

अनि बल्ल पश्चिमी संयुक्त सेनाद्वारा पूर्वी सेनाको कब्जामा पुगेका सम्पूर्ण राष्ट्रहरूलाई स्वतन्त्र गर्ने अभियान चालिनेछ। पोपलाई पुनः रोममा ल्याइनेछ। गण्ड गरिएका नगरहरूको पुनर्निर्माण शुरु हुनेछ। तर इजरायल यति नराम्ररी ध्वस्त हुनेछ कि त्यहाँ वर्षौसम्म मानववस्ती बस्न सकेनैन।

तेस्रो विश्वयुद्ध कतिखेर समाप्त हुनेछ भन्नेबारे ग्रह-गोचरीय विश्लेषण गर्दै नास्त्रेदमसले लेखेका छन्- ठीक त्यसै बेला भविष्यपूर्वको सुल्तान आफ्नै मूख्यालयमा मारिनेछन्, सम्पूर्ण युरोप, रूस र अमेरिकाको कब्जामा हुनेछ, युरोपमा गोलाबारी, तोप एवं रकेटबाचट ध्वनि निकलन बन्द भइसकेको हुनेछ र अरब सेनाको अन्तिम सैनिकगणले विद्रोह गरी आफ्नो कमाण्डरलाई आत्मसमर्पण गर्न बाध्य पर्नेछ। त्यतिखेर मात्र तृतीय विश्वयुद्ध समाप्त हुनेछ। माथि भनिएभै शनि र मंगलको वृषिक र शिमा योग सन् २०१४ जुलाई २४ मा हुनेछ।

नास्त्रेदमसले एउटा अर्को ज्योतिष निष्कर्ष दिँदै भनेका छन्- 'शनि र मंगल सिंह राशिमा एकसाथ भएको बेला तेस्रो विश्वयुद्धको वास्तविक सुरुआत हुनेछ।' उक्त ग्रहस्थिति सन् २००६ जून ७का दिन बनेछ। अर्थात् शनि र मंगल त्यस दिन सिंह राशिमा एकसाथ हुनेछन्।

यदि तेस्रो विश्वयुद्ध एकइसौं शताब्दीमा भएमा नास्त्रेदमसले भनेजस्तो ग्रह-गोचरीय योगहरू माथि भनिएभै वर्तमान सेरोफेरोमा मात्र देखापर्छन्। यस खाले योगहरू विशेषगरी शनि र वृहस्पतिको मेष राशिमा संयोग एककाइसौं शताब्दीभरि पुनः नहुने देखिन्छ। पैसा र धर्मले अन्धो भएको समुदाय के आगामी १०० वर्षमा युद्ध नगिरि चुप लागेर बस्न सक्ला ? विश्वास गर्न गाह्रो छ।

उपरोक्त ग्रह-गोचरको विश्लेषणबाट के प्रस्ट हुन्छ भने तेस्रो विश्वयुद्धको प्रारम्भिक भूमिका शुरु भइसकेको छ। सन् २००६ को जून महिनाको आसपासमा सौचित्तिक युद्ध शुरु हुनेछ र सन् २०१४ जुलाईसम्म लगातार चलि रहनेछ। नास्त्रेदमसको भविष्यवाणीअनुसार यदि उपरोक्त अवधिभित्र युद्ध नभएमा एकइसौं शताब्दीभित्र विश्वयुद्ध हुनेछैन।

नास्त्रेदमसले तेस्रो विश्वयुद्धमा मुस्लिमहरूको प्रमुख भूमिका हुनेछ भनी आजभन्दा साढे चार सय वर्षपूर्व भनिसकेका थिए। साढे चार सय वर्षपूर्व इस्लाम आजभै विश्वभरि फैलिसकेको थिएन र शायद अन्य धर्महरूको तुलनामा कमै फैलिएको थियो। कमजोर अवस्थामा रहेको इस्लाम धर्मलाई अनुमानकै भरमा भविष्यमा सबभन्दा शक्तिशाली हुनेछ भनेर पक्कै पनि नभनिएको हुनुपर्छ। त्यसैले कालजयी भविष्यवाक्ताले भनेको तेस्रो विश्वयुद्ध भविष्यको कुनै अवधिमा निश्चयनै हुनेछ तर कहिले हुनेछ, त्यसबारे किटानीसाथ भन्न भने सकिदैन।

चीन एवं मुस्लिमहरूकै कारणबाट विश्वयुद्ध हुनेछ भनेर नास्त्रेदमसले भनेका छन्। इस्लाम धर्मबारे केही चर्चा यहाँ प्रासंगिक हुन आउँछ। अहिले इस्लाम धर्मावलम्बीहरू नभएको देश विश्वमा कहीं पनि छैन। इस्लामको विशेषता के हो भने यो चाहे भनेजएलामा होस् अथवा घानामा, अमेरिकामा होस् अथवा रूसमा, यसको राष्ट्रियता इस्लाम नै हो।

समाचारपत्रबाट क्रमशः.....